

Kirkkosanomat

12 ♦ 28.8.2013 www.tampereenkirkkosanomat.fi

REILUSTI KRISTITTY

Teemu Järventie

Gospel on voimissaan

Timo Saarinen patistelee kristillisiä bändejä menemään rohkeasti sinne, missä ihmiset ovat.

➤ SIVUT 6-7

Jari Laukkonen

Kidutuksen jäljet taiteen välityksellä

Hervannan näyttelyyn valmistuvat luiden kopiot vievät ajassa taaksepäin menneisyyden mysteeriin.

➤ SIVUT 8-9

Juha Leppänen

Teisko suosii lähellä tuotettua

Teiskon seurakunta ottaa käyttöön ehtoollisviinin, joka on tuotettu oman seurakunnan alueella.

➤ SIVU 15

Veli-Pekka Nieminen (vas.), Jari Lauttunen, Helena Kivinen, Jouko Kymäläinen, Kouta Saarikoski ja Jukka Kuusisto viettivät virkistyspäivää Luhtaanrannassa.

Yhdessä kohti raittiutta

➤ SIVU 4

Hannu Jukola

Tampere 28.8.2013

Muutos elämään

Hyvät lukijat, kannattaa lukea tässä lehdessä sivulla 4 oleva juttu *Yhdessä kohti päihteettömyyttä*. Se on lämmin kertomus siitä, miten pitkään päihteitä käyttäneet miehet ja naiset ovat saaneet apua jokapäiväiseen juomiseensa.

Tampereen Hipposkylässä asuu satoja päihdeongelmaisia, syrjäytyneitä tai syrjäytymisvaarassa olevia ihmisiä. Kun työtä ei ole löytynyt, tilalle on usein tullut istuminen kavereiden ja pullon kanssa.

Vuonna 2011 useiden hipposkyläläisten ihmisten elämään tuli uusi suunta. Tuolloin Kalevan seurakunta ja Tampereen A-kilta aloittivat toiminnallisen yhteyshankkeen Hippostuvalla. Yhdessäolo, yhdessä tekeminen ja vertaistuki ovat auttaneet monia kohti raittiutta.

Vuoden lopussa tämä yhteyshanke saattaa nykymuotoisena loppua. On ollut hienoa, että seurakunta on tullut ihmisten luo, ja seurakunnan yhteys hipposkyläläisiin on vahvistunut. Joka tapauksessa Kalevan seurakunnan työntekijä käy edelleen säännöllisesti tapaamassa Hipposkylän asukkaita.

Suomessa janottaa

Suomea on pidetty maana, jossa olut ja muukin alkoholi maistuvat. Jo ruotsalaisten tapa käyttää alkoholia on erilainen. Monesti kyllä tuntuukin, että varsinkin kesäisin Suomessa juominen lisääntyy ja siitä koituu käyttäjilleen monia haittoja.

Suomalaisten juomiseen on monia syitä. Vanhemmat ihmiset eivät tapojaan muuta, mutta on syytä uskoa, että seuraava sukupolvi on jo toista maata. Vähitellen siirrytään mie-dompiin juomiin.

Muutama viikko sitten näin televisiosta, että Hollannissa oli tehty ohjelma, jossa naurettiin suomalaisten juomistapoja. Tänä kesänä sama tehtiin uudelleen. Hollantilaisia ihmetytti, miten suomalaiset raahaavat olutta Virosta Suomeen. Tämä oli noloa, eikä ainakaan nostanut Suomi-kuvaa.

Alkoholista tullut arkipäivää

Nykyisin monet nuoret, niin pojat kuin tytötkin, aloittavat juomisen yllättävän varhain. Täysin raittiita on yhä vähemmän.

Monille alkoholista tulee jokapäiväinen asia, josta ihminen ei haluakaan luopua. Aika usein vierailuun kuuluu alkoholi. Eläkkeelle jäävä ottaa kumppanikseen punaviinin. Muutos on ollut suuri tällä vuosituhanella.

Pitkään alkoholia päivittäin käyttäneelle on melko harvinaista, että hän vanhoilla päivillään pystyy luopumaan alkoholista. Mutta näitäkin ihmeitä tapahtuu. Voi vain ihailla, että muutos on mahdollinen.

Syksyn ihanuus

Juuri tähän aikaan luonto on mielestäni parhaimmillaan. Lehdet alkavat hehkua väreissä. Kuumuus ei vaivaa, ja lehtien seassa on mukavaa kävellä. Tätä kestää vain muutaman hetken. Mutta nautitaan siitä!

Marja Rautanen

Hannu Jukola

Etiopialainen lounas maistui Teiskon lähetysjuhlilla

Juna Leppänen

Noin 80 seurakuntalaista nautti maistuvasta etiopialaisesta lounaasta Teiskon lähetysjuhlilla 18. elokuuta.

Lähetysjuhlien vieraina olivat Teiskon seurakunnan nimikkolähetit **Sari ja Vesa Lehtelä** Etiopiasta.

Teiskolainen **Riitta-Liisa Lehtinen** kuunteli kiinnostuneena kuulumisia Suomen Lähetysseuran tekemästä työstä ja yhteistyöstä Meganen Jesus -kirkon kanssa Etiopiasa.

– Lähetysjuhlilla saa aina hyvin tietoa nimikkolähetien koh-

demaista. Nyt ymmärrän, miten valtavat vastakohtaisuudet Etiopiasa ovat eri alueiden ja ihmisten kesken. Hienoa on, että aineellisesta köyhyydestä huolimatta kirkko kasvaa, miettii Lehtinen, joka huolehti lähetysjuhlien myyntipöydästä.

Lukijapostia

Kaksi naista ja rohkea, iloinen usko

Olen löytänyt kaksi naista, kaksi hengellistä opettajaa, ystävykset **Joyce Meyerin** ja **Pirkko Jalovaaran**.

Pirkon löysin ensin Tampereen tuomiokirkosta. En ole parantunut, en ole kaatunut, en ole kovin usein ”mennyt eteen”. Rukouspyyntöjä lähetän sähköpostitse. Mutta kirkossa on Pirkon tilaisuuksissa niin hyvä olla, että se hoitaa ja kantaa pitkälle arkeen.

Joyce Meyerin löysin hengellisestä lehdestä. Se oli tullut minulle vuosikymmeniä, mutta en ollut sitä koskaan lukenut. Sitten kerran avasin sen ja löysin Joycen!

Olen lukenut Raamattua yli 40 vuotta ja minulla on rohkea, iloinen usko: Jumala antaa meille mitä sydämemme toivoo. Ehtona on, että turvaudumme Häneen ja tottelemme Häntä pienissä ja suurissa asioissa.

En ole enää pitkään aikaan pysynyt lukemaan perinteisiä hartauskirjoja. Pirkolla ja Joycella on ylönoussut Vapahtaja, joka antaa joka päivä synnit anteeksi ja voiman elää Jumalan lapsena tätä päivää.

Hilkka Rajala

Kirjoita yleisönosastoon! Mielipide saa olla enintään 1200 merkkiä ilman välilyöntejä tai vajaa puoli liuskaa. Kirjoittaja voi käyttää nimimerkkiä, mutta nimi ja yhteystiedot tulee mainita. Ne jäävät vain toimituksen tietoon. Lähetä kirjoituksesi sähköpostitse: tampereenkirkkosanomat@evl.fi tai osoitteeseen Tampereen Kirkkosanomat, toimitus, PL 226, 33101 Tampere.

Sanottua

➤ Ilman rukousta en elä päivääkään ja ilman rukousta en mene näyttämölle. Koen eläväni johdatussa, joka antaa minulle voimaa ja rohkeutta olla niin hullu kuin olen taiteilijana, näyttelijänä ja ihmisenä.

Näyttelijä, ex-kansanedustaja
Pekka Rätty
Viva 8/2013

➤ Jos vainajalla ei ole ketään, kylä jonkun pitää yhteiskunnan puolelta olla häntä saattamassa. Jokainen ansaitsee sen. Siunaustilaisuudet hoidetaan aina yhtä arvokkaasti, oli läsnä sitten paljon omaisia tai vain pappi, kanttori ja minä. Näin sivistyneessä yhteiskunnassa pitää ollakin.

Sosiaali- ja terveysviraston etuuskäsittelijä **Veikko Rättyä**
Helsingin Sanomat 12.8.

➤ Kristillisen sanoman kotoutus-toimilla on pitkät perinteet. Jotta toisessa ajassa ja toisissa maise-missa muotoillut opetukset tulisi-

vat ymmärretyiksi, ne on pitänyt sopeuttaa uusiin ympäristöihin, yhä uudestaan. Kirkkotaide on yksi koeteltu keino sanoman kotouttamiseen – keino, jota on käytetty jokseenkin yhtä kauan kuin kristillisiä kuvia on tehty.

Tutkijatohtori **Kati Mikkola** blogissaan 16.8. ("Suomalainen Jeesus")
<http://www.finlit.fi/blogi>

➤ Toisten syntien osoittaminen ja tunnustaminen vaikuttaa tekopyhältä hurskastelulta. Se voi myös saada suoranaisen ”Jeesustelun” piirteitä: ollaan kovin varmoja siitä, että Jeesus on juuri minun kansani samaa mieltä. Kirkollisessa keskustelussa isketään helposti ikään kuin oma tarra Jeesukseen.

Mutta Jeesus ei antaudu tällaiseen hengelliseen hyväksikäyttöön. Hän päinvastoin osoittaa, että itseään tutkiva ihminen ei voi esiintyä jumalisenä, ei tarjoilla Jumalalle mitään eikä yrittää kaapata Jumalaa haltuunsa. Hänen ainoa mahdollisuutensa on turvautua Juma-

lan armoon ja avata samaa armoa toisille.

Piispa **Matti Repo** saarnassaan 11.8. Merimieskirkon kesäjuhlan messussa Pirkkalassa

➤ Ihmiselle, joka ei itse osaa lukea, on helppo uskotella asioita. Mikael Agricola, kirjakielemme perustaja, oli sitä mieltä, että kansan tuli kyetä ymmärtämään Raamattua omalla kielellään ja hän laati myös ensimmäisen suomenkielisen aapisen. Agricola oli aikansa radikaali, ja toisinaan tuntuu siltä, että hänen kaltaistaan kaivattaisiin jälleen. Kuka opettaa meitä lukemaan sanastoa, jonka ovat kääntäneet koneet tai koneiden avulla toimivat alipalkatut ihmiset? Me viestimme koko ajan, ja jos viestin lähettäjällä ja vastaanottajalla ei ole yhteistä kieltä, viesti ei välity.

Kirjailija **Leena Lehtolainen** 15.8. ("Kirjan kanssa kainaloon")
Helsingin Kirjamessujen blogissa,
www.messukeskus.com

Tuomasmessu keräsi Aleksanterin kirkon täyteen Tapahtumien Yönä. Messun jälkeen kirkon pihassa oli teejatkot.

Seurakuntien kesä kiinnosti tuhansia

Tampereen seurakuntien kesä keräsi tuhansia kävijöitä. Kirkko näkyi kaupungin sykkeessä eri tavoin, kuten toukokuussa Vappumarsilla ja Peräkonttikirppiksellä. Juhannusjuhla houkutti Ilkon kursikeskukseen ja Hervannan kirkolle. Härmälässä valaistiin elokuista iltaa lyhdyin ja yhteislauluin. Yksittäisistä menoista Tapahtumien yön Tuomasmessuun tuli eniten väkeä, 450 kuulijaa.

Suurin osa Tampereen seurakuntien rippileireistä on kesällä, ja nyt kesäripareita oli viitisenkymmentä. Riparin kautta tavoitetaan satoja perheitä. Vuosittain konfirmoidaan noin 1500 nuorta.

Suosittu kesäjuttu olivat jälleen myös hautausmaapastukset, joissa kävi noin tuhat osallistujaa.

– Kierroksille löytävät tiensä todella monenlaiset ihmiset, sanoo matkailuopas **Kaarina Paakanen**, joka on tehnyt hautausmaapastuksia viitenä kesänä.

Kalevankankaalla kulkijoita oli heinäkuussa puolensataa per ilta. Monia kiinnosti urkuri **Matti Hannulan** viimeinen leposija.

– Samoin moni on kysellyt, mihin **Paavo Kortekankaan** hauta tulee. Muina kesinä ei ole ollut tällaisia Tampereen merkkihenkilöiden hautauksia keskellä kesää, kertoo Paakkanen.

Sana ja musiikki toivat yhteen

Musiikin ystäviä hellittiin lounaskonserteilla sekä kahdella konserttisarjalla. Messukylän kivikirkossa kuultiin vanhaa musiikkia ja Kalevan kirkon yökonserttisarja oli urkureiden juhlaa.

– Yökonsertit ovat vuoden kohokohta Kalevassa, kiteyttää urkuri **Eliina Lepistö**.

Laulajista **Heikki Rainio** esitti yökonsertissa tenoreitten ikivihreitä ja sopraano **Pia Freund** tulkitsi **Jean Sibeliuksen** yksinlauluja poikkeuksellisesti urkusäestysellä. Lisäksi kuultiin kesäsoihin sopivia duettoja **Oskar Merikannolta**.

Kesäkuulta elokuulle liki 50 tamperelaisella pihalla kokoontuttiin pihakirkkoon. Niitä oli niin yksityishenkilöiden kodeissa kuin esimerkiksi Haiharan kartanon punaisessa tuvassa. Väriiloiston ohella ilahduttivat hengenravitto, musiikki ja yhteiset kahvit.

Tilaisuuden välitön tunnelma sykähdytti Ju-

ha ja **Päivi Pehkosen** pihakirkossa Nekalantiellä. Lämpimä siunaantui vain 11 astetta, mutta isäntäparin lempeä hymy lämmitti 30 osallistujaa. Emäntä tosin hytisi hieman kesämekossa.

Pehkosilla hartaudesta vastasi pastori **Jorma Satama** yhdessä talon isännän kanssa. Kahveilla keuhuttiin makoisat vadelmapul- lat, kuultiin Epilä-trioa, kierreltiin pihassa ja tuumailtiin hirsitalossa.

Larppia ja lahjoja

Kesäkuun lopulla Kymppileiri toi kolmeksi yöksi Näsijärven rantaan Pättinniemeen 240 osallistujaa vetäjät mukaan lukien. Kymmenvuotiaat majoittuivat puolijoukkue- toissa ja leiri sujui hyvin kaotosesta huolimatta. Ohjelmassa oli larppausta, kauppalai-peli ja elävää musiikkia.

Houkutteleva seurakuntaleiri oli niin ikään Tyttöjen pyjamapartyt, joka pidettiin suuren suosion vuoksi kahdesti.

Finlaysonin kirkon Lasten katedraalin kesän pääosassa olivat viisivuotiaat, joille pidettiin kuutena iltana viikossa pienimuotoiset synttärjuhlat. **Anni Mänty** Harjun seurakunnasta kävi juhlistamassa syntymäpäiväänsä äidin ja ystävän kanssa ja sai lahjaksi Mooses-kirjan. Kirkko tuntui päiväsankarista kivalta ja isolta. Erityiset kiitokset hän lähetti kesäsoittajille.

Teiskon Jutilan kylän huuto- kauppa tiedettiin jo etukäteen kesäteiskolaisten suosikiksi. Kesäasukkaita hellittiin lisäksi omilla kirkkopyhillä heinäkuussa. Keski-Teiskon seurakuntapiiri laittoi kahvit ja myyjäiset Teiskon kirkon talpulinmäen vanhaan karmiin. Aitolahden vanhalla kirkolla nautittiin Marttojen ja Lähetyspajan antimista.

Elisa af Hällström

Alma Vuorela sai enkelitarroja maastossa pelatun Afrikan tähden voitosta Ilkon perheleirillä.

Isäntäparin lempeä hymy lämmitti 30 osallistujaa. Emäntä tosin hytisi hieman kesämekossa.

Hervannan seurakunta mukana nelikymppisillä

Hervanta juhlii 40-vuotista ole- massaoloaan syyskuun ensim- mäisellä viikolla. Mukana järjes- telyissä ovat Tampereen kaupun- gin lisäksi Hervannan seurakun- ta, Poliisiammattikorkeakoulu, Hervannan kirjasto, Teknillinen yliopisto, kauppakeskus Duo sekä monet harrastajat ja yhdistykset.

Viikon aloittavat Hervannan seurakunnan järjestämän Tori- non käärinliina -näyttelyn ava- jaiset ja yleisöseminaari 1. syys- kuuta. Viikolla pohditaan tule- vaisuutta Hervannan Tiedotus-

yhdistyksen juhlaseminaarissa ja avataan Hervannan kirjoitus- kilpailu.

Viikko päättyy juhla- jumalan- palvelukseen, jossa saarnaa piis- pa **Matti Repo**.

Vuosi on juhlaa myös muun muassa Hervanta-seuralle, Kuu- rosokeiden toimintakeskukselle, Verkon vapaaehtoistoiminnalle, Hermicante-kuorolle ja Lysti-te- atterille.

Ajankuvia tarjoaa uusi sivus- to osoitteessa [www.hervannan- tarina.fi](http://www.hervannan-tarina.fi).

Seurakuntien talon ala-aula uudistui

Seurakuntien talon ala-aula on uudistunut. Asiakaspalvelupis- te palvelee kaikkia taloon saapu- via ja ohjaa heitä talossa ja seura- kuntien toiminnoissa eteenpäin.

Uuden palvelupisteen myötä Näsin salin vahtimestarien toi- mipiste muuttuu ala-aulaan.

Asiakaspalvelupisteen lisäk- si ala-aulassa voi kohdata Suu- rella Sydämellä Pyydä apua -pis- teen ihmiset. Palvelu ottaa vast- taan diakonista apua tarvitsevia ja ohjaa heitä oikean avun piiriin.

Avunpyyntöjä on mahdollis- ta tehdä myös verkossa. Hieman myöhemmin syksyllä avataan vielä puhelinnumero, jossa ote- taan kootusti vastaan puhelimit- se tulevia avunpyyntöjä.

Vastapäätä uutta asiakaspal- velupistettä avataan hyvänteke- väisyyskauppa. Siellä myydään lähetyksmyymälä Taskun tuot- teita sekä uutuuksina myös esi- merkiksi RuokaNyssen, Mum- mon Kammarin, Yhteisvastuun ja Kirkon Ulkomaanavun autta- mistuotteita. Hyväntekeväisyys- kauppa toimii tulevaisuudessa osin myös verkossa.

Tavoitteena on, että kaik- ki ala-aulan toiminnot otetaan käyttöön syyskuun loppuun mennessä. Uudistetuissa tilois- sa järjestetään avoimet ovet sun- nuntaina 29. syyskuuta kello 12 –15 osana Tampereen päivän ta- pahtumia.

Tukea Namibiaan

Tampereen seurakuntien yhteinen kirkkoneuvosto antoi 20 000 euron avustuksen Nami- bian kuivuuden uhrien auttami- seksi. Aluksi esitys oli 10 000 eu-

roa. Lähetysten ja kansainvälisen diakonian talousarvionäärära- hoista otettava summa ohjataan kohteeseen Suomen Lähetysseu- ran kautta.

Herätys!

Mikä on Talli?

Tampereen seurakuntien nuorten aikuisten toiminta Uusi Verso aloittaa Talli-toiminnan tänä syksynä. Mitä ihmettä Talli tarkoittaa, ollaanko siinä tekemisissä hevosten kanssa, toiminnan koordinaattori, pastori Timo Pöyhönen?

– Talli-sana tulee formulamaailmasta ja se liittyy Uuden Ver- son Varikko-messuun. Tallit ovat noin 15–30 hengen muodos- tamia pienyhteisöjä, joita on tarkoitus rakentaa kymmeniä eri puolille kaupunkia. Mistään hevostelusta ei sentään ole kyse.

Mikä on tallien toimintaidea?

– Tallit ovat monimuotoisia ja ennen kaikkea jäsentensä näköi- siä. Niitä yhdistää koon lisäksi kolme perusarvoa: yhteys, kasvu ja missio. Yhteys tarkoittaa, että talli on ennen kaikkea hyvä ka- veriporukka. Tallissa kukaan ei jää yksin. Kasvu liittyy siihen, että tallissa kasvetaan Jeesuksen seuraajina. Missio taas viittaa siihen, että jokaisella tallilla on jokin tehtävä. Eri missioita ovat muun muassa ihmiskaupan vastustaminen, opiskelijoiden koh- taaminen tai musiikin tekeminen.

Minkä aiheiden ympärille nuoria aikuisia kutsutaan kokoon- tumaan?

Tänä syksynä perustetaan noin 15 tallia, joita vetävät vapaa- ehtoiset koulutetut valmentajat. Jatkossa niitä tulee vielä lisää. Talleja on hyvin erilaisia; aiemmin mainittujen lisäksi muun muassa teatteri, taistelulajit, lastensuojelu, nuoret, maahan- muuttajat ja perheet ovat tallien kiinnostuksen kohteena. Li- säksi on aluetalleja. Kattava lista löytyy verkosta: www.uusi-verso.fi.

Miten talleihin pääsee mukaan?

– Voi ottaa yhteyttä suoraan tallien valmentajiin, joiden yhteys- tiedot löytyvät netistä. Talleihin voi liittyä myös Uuden Verson messuissa ja tallien jalkautumiskampanjan aikana syyskuun viimeisellä viikolla. Talleihin ovat kaikki tervetulleita!

Kirsi Airikka

Yhdessä kohti päihteettömyyttä

*”Nyt nukun paremmin,
kun olen rauhassa ollut
toisten kanssa, pelkäämättä
repsahdusta juomaan.
Olen saanut olla oma itseni.”*

Kommentti kuvaa hyvin Hipposkylän asukkaiden tunnelmia ja mielipiteitä Kalevan seurakunnan ja Tampereen A-killan toiminnallisesta yhteishankkeesta, joka alkoi vuonna 2011 Kissanmaan Hippostuvalla.

Hankkeen tavoitteena on lisätä ja tukea Hipposkylän asukkaiden päihteetöntä yhteisöllisyyttä ja samalla vahvistaa seurakunnan läsnäoloa alueen asukkaiden parissa. Alueella sijaitsee 225 kaupungin pientä vuokra-asuntoa, joissa asuu runsaasti päihdeongelmaisia ja syrjäytyneitä ihmisiä.

– Käytännössä hanke on mahdollistanut, että asukkaiden kanssa on voitu yhdessä suunnitella ja järjestää tapaamisia ja päihteettömyyttä tukevaa toimintaa. Innostuksesta kertoo, että osallistujat ovat itse aktiivisesti olleet ideoiden toteuttajia, kertoo diakoniatyöntekijä Päivi Löytty Kalevan seurakunnasta.

Tampereen tuomiokapitulin hankerahoituksen ja Kalevan seurakunnan tuen ansiosta Hippostuvan kävijöille on voitu järjestää retkiä, virkistyspäiviä ja viriketoimintaa. Usein yhdessäolosta on nautittu Hippostuvan grillikatoksessa makkarapaiston tai lettukestien merkeissä.

– Projekti on antanut paljon Hipposkylän asukkaille. Yhdessä on käyty teatterissa, elokuvissa ja keilaamassa. Myös Luhtaanrannan leirikeskuksessa järjestetyt virkistyspäivät ovat olleet suosittuja, kertoo **Hannu Silvennoinen**, A-killan liitto ry:n puheen-

johtaja ja yksi Hippostuvan vapaaehtoisista.

Kisakatsomo helpottaa iltojen yksinäisyyttä

Yksi suurimmista ilonaiheista on ollut hankerahalla Hippostuvalle hankittu televisio, jonka ääressä tupalaiset ovat viettäneet monta iltaa selvin päin. Viime viikkoina sohvia on kulutettu MM-kisakatsomossa. Suosittuja ovat olleet muutkin urheilulähetykset sekä elokuvailat.

– Ryhmä, joka on nimetty Hipparin hiipijöiksi, jatkaa omatoimista yhdessäoloa syksyn tullen. Yksin vietetty ilta on monille pahin hetki sortua viinaan. Vertaistuki on voimavara, sillä yhdessä samassa elämäntilanteessa olevien kanssa päihteettömyyteen pyrkiminen on helpompaa, pohtii Silvennoinen, joka itse on ollut 25 vuotta raittiina 30 vuoden juomaputken jälkeen.

Kalevan seurakunnan diakoniapapin **Jukka Kuusiston** mukaan hanke on ollut seurakunnan matalan kynnyksen toimintaa. Hengellisyydestä puhutaan, jos ihmiset niin haluavat.

Päivi Löytyn mukaan hanke on ollut mitä parhaita diakoniaa ja jalkautumista ihmisten pariin.

– Ihmiset, jotka niin sanotusti ovat huonossa hapessa, eivät jaksata kolkuttelemaan kirkon oville. Seurakunnan pitää tulla heidän luokseen. Siinä vuorovaikutuksessa ovat mukana ihmisen elämän kaikki kysymykset ja kokemus kehdesta hautaan.

Hannu Silvennoisen mukaan yhteistyö on sujunut hyvin, koska

Pastori Jukka Kuusisto (vas.) ei sentään keitetty vesipadassa, vaikka kuvasta sellaisen vaikutelman saakin! Pesää sytyttivät Kouta Saarikoski, Jouko Kymäläinen, Helena Kivinen ja Jari Lauttanan. Hipposkyläläisten virkistyspäivien ehdoton suosikki on ollut Luhtaanrannan rantasauna.

diakonian ja A-killan työote on samantapainen.

– Olemme ihmisiä toinen toisillemme, kohtaamme toisen ihmisen ja tarjoamme toisillemme tukea, miettii Silvennoinen, joka haluaisi tehdä vapaaehtoistyötä seurakunnissa vastapalveluksena Hipposkylän yhteistyöstä. Samaa on pohdinnut myös **Briitta Lindgren**, yksi Hippostuvan aktiiveista.

Seurakunnan yhteys ihmisiin vahvistunut

Tuomiokapituli on tähän mennessä myöntänyt hankkeeseen reilut 11 000 euroa. Ensi vuoden määräraha on noin 2000 euroa. Sen jälkeen hanke ja sen rahoitus päättyvät.

– Vaikka hankkeen antia ja ihmisten elämänlaadun parantumista on mahdotonta mitata rahassa, siitä on myös koitunut säästöä yh-

teiskunnalle, kun osallistujat ovat pystyneet olemaan ilman päihkeitä toimintapäivinä. Monet ovat pysyneet raittiina useita päiviä ennen tapahtumaa, että varmasti jaksavat lähteä mukaan, miettii Silvennoinen.

Hankkeen tulevaisuus on tällä hetkellä avoin. Diakoniapastori Jukka Kuusisto kuitenkin vakuuttaa, että seurakunnan työntekijä käy edelleen säännöllisesti tapaamassa Hippostuvan väkeä.

– On arvokasta, että hanke on selvästi vahvistanut seurakunnan yhteyttä alueen ihmisiin. Minutkin on nyt hyväksytty ”Hipposkylän omaksi papiksi”, jota pyydetään, kun pappia tarvitaan. Olen muun muassa siunannut Hipposkylän asukkaita heidän viimeiselle matkalleen ja pitänyt muistotilaisuuksia.

Kirsi Airikka

A-Kilta antaa vertaistukea

– Tampereen A-Kilta ry on päihdeongelmaisten ja heidän läheistensä yhdistys. Toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen. Tavoitteena on päihdeongelmista vapaa elämäntapa sekä parempi elämänhallinta ja elämänlaatu. Tampereelle on kolme päiväkeskustoimintaa tarjoavaa tupaa: Hippostupa Kissanmaalla, Härmälätupa Härmälässä ja Ydintupa Nekalassa. Lisätietoja: www.tampereena-killta.fi

”Päivä kerrallaan”

Hyviä puolia alkaa löytyä elämästä, kun ihminen päättää ryhdistäytyä. Minulla on taas toimivat välit lapsiini ja entiseen mieheeni. Iäkkäille vanhemmilleni oli suuri helpotus, kun lopetin juomisen, kertoo **Briitta Lindgren**, joka on ollut kaksi vuotta raittiina.

Silti Lindgren nimittää itseään alkoholistiksi.

– Olen koko loppuelämäni alkoholisti, toipuva sellainen. Olen sen myöntänyt itselleni.

Briitta Lindgren menetti juomisen takia työpaikkansa. Avioeron takia juominen vain lisääntyi ja yh-

teys lapsiin katkesi. Terveys alkoi reistailla ja Lindgren joutui pyörätuoliin kahdeksan vuotta sitten.

– Lopulta terveysongelmat ja veljen kuolema pysäyttivät. Pelästyin ja aloin miettiä, että juopon elämä ei oikeasti ole minun elämäni. Äitini suri juomistani, se painoi minua. Päätin lopettaa ryyppäämisen, vaikka pitkään sitä piti miettiä ennen kuin se onnistui.

Briitta Lindgren on saanut paljon tukea raittiuteen Hippostuvasta ja seurakunnan mukanaolosta.

– Välillä ajattelen, että minusta on muille vaivaa retkillä, kun istun pyörätuolissa. Kaikki ovat kuitenkin

auttaneet. Mukanaolo on ollut tosi hienoa.

Varsinkin iltaryhmän yhdessäolo ja kokoontuminen peli- ja tv-iltoihin ovat tukeneet Lindgrenin ja muiden osallistujien raittiutta.

Briitta Lindgren suhtautuu tulevaisuuteen varovaisen toiveikkaasti. Haaveena on saada uusi esteetön asunto, jossa eläminen olisi helpompaa pyörätuolin kanssa.

– Elän päivän kerrallaan. Olen iloinen jokaisesta päihteettömästä päivästäni.

Kirsi Airikka

Briitta Lindgren (vas.), Päivi Löytty ja Hannu Silvennoinen valmistivat retkilounasta hipposkyläläisten virkistyspäivässä Luhtaanrannan keittiössä.

Rukous yhdistää

Puhuminen ei aina auta. Keskustelu uskonasioista muuttuu helposti väittelyksi. Mutta hiljaa rukoileminen voi lähentää ihmisiä, ja yhteisestä rukouksesta voi tulla turvapaikka. Tällaista rauhantyötä on tehty ranskalaisessa Taizén yhteisössä, johon on jo 40 vuoden ajan otettu vastaan nuoria eri maista ja kirkkokunnista.

Nuoria otetaan yhteisöön viikon vierailulle tai pidemmiksi ajoiksi talkootöitä tekemään. He tulevat etsimään rohkaisua elämäänsä ja tutustumaan erilaisiin ihmisiin. Kaiken toiminnan perustana ovat päivittäiset kolme rukoushetkeä, joihin kuuluu myös muutaman minuutin pituinen hiljaisuus. Tuhansien nuorten yhteinen hiljentyminen on elämys. Hiljaisuus antaa tilaa itselle ja toisille.

Taizén rukouslaulut ovat tulleet tutuiksi suomalaisillekin etenkin Tuomasmessujen kautta.

Yhteisten rukoushetkien järjestäminen on ruohonjuuritason *ekumeniaa*. Ekumeniaa on kaikenlai-

nen eri kirkkokuntien, herätysliikkeiden ja yksittäisten kristittyjen keskinäinen vuorovaikutus sekä yhteiset tilaisuudet. Sana ekumenia tulee kreikankielisestä ”koko asuttua maailmaa” ja ”kotitaloutta” tarkoittavasta sanasta. Sen taustalla on siis ajatus koko maailman kristittyjen kuulumisesta yhteen perheeseen.

Kristittyjen yhteys on tärkeää, sillä sen ajatellaan todistavan Kristuksesta ja evankeliumista, joka kutsuu kaikkia ihmisiä elämään rauhassa ja sovinnossa keskenään. Ekumenian tavoitteena ei kuitenkaan ole yhtenäinen maailmankirkko, vaan ”yksitys erilaisuudessa”. Kirkkokuntien omat erityispiirteet tulee säilyttää, mutta kunnioitusta toisia kohtaan lisätä. On myös etsittävä yhteisiä tapoja palvella ja julistaa evankeliumia.

Taizén ekumeenisen yhteisön perusti **Roger Schutz**, joka lähti 25-vuotiaana synnyinmaastaan Sveitsistä pieneen Taizén kylään Ranskaan. Toisen maailmansodan

aikana hän avasi siskonsa kanssa maatilan turvapaikaksi sotapolaisille, joiden joukossa oli myös useita juutalaisia. Veljesyhteisö muotoutui vähitellen. Veli Roger kirjoitti yhteisölle oman säännön, ohjeet, joiden mukaan oli mahdollista jatkaa yhteistä elämää.

Nykyään yhteisöön kuuluu yli sata veljeä, roomalaiskatolisia ja eri protestanttisista taustoista tulevia, 30 eri maasta.

Veli Roger on arvellut, että monet ovat pitäneet Taizéstä, koska se on ollut avoin kaikille keskustelijoille. Hän on kuitenkin todennut: ”Keskustelut jäävät aina alle sen, mitä todella tahtoisimme jakaa keskenämme”. Veli Roger itse koki arvokkaimpana kontemplatiivisen odotuksen. *Kontemplaatio* on rukoilevaa mietiskelyä, joka hänen mukaansa antaa tarpeellista välimatkaa oman toiminnan ja asenteiden tarkasteluun.

Taizéssa ja hiljaisuuden rukoushetkissä ympäri maailmaa rukoillaan: ”Kristus, siunaa meitä ja kaikkia, jotka olet meille uskonut. Auta meitä säilyttämään ilo, yksinkertaisuus ja armahtavuus”.

Harjun seurakuntanuorten ryhmä teki matkan Taizéen syyslomalla 2009.

Tulevat pyhät

1.9. Kiitollisuus

Spitaalia sairastavien miesten joukko tuli Jeesusta vastaan. Kaikki kymmenen parantuivat kohdattuun Jeesuksen. Yksi heistä palasi kiittämään, kun huomasi tulleen terveeksi. Jeesus ihmetteli, minne toiset olivat jääneet ja sanoi miehelle: ”Uskosi on pelastanut sinut.” (Luuk.17: 11–19)

Usko on suhde rakastavan Jumalan kanssa. Uskossa ei ole kyse totuuden omistamisesta, vaan yhteyden pitämisestä. Vuorovaikutus kuuluu elävään suhteeseen, ja kiitos on ihmisen vastaus Jumalalle. Kiittäessään voi iloita lahjasta ja sen antajan rakkaudesta.

8.9. Jumalan huolenpito

Linnut heittäytyvät lentoon keskenkasvuisten siipiensä varaan ja uskaltautuvat pitkille muuttomatoille. Kukat hehkuvat kaikki erilaisina lyhyen aikansa. Minä taas yritän pitää hallinnassa elämäni, ainakin itseni, kun valikoin tarkasti mitä puen päälleni ja mitä syön.

Jeesus kehottaa katsomaan lintuja ja kukkia, ja jättämään vaatteista ja ruuasta huolehtimisen vähemmälle (Matt.6: 25–34). Tärkeintä on Jumalan valtakunnan etsiminen. Siinä seikkailussa voi tapahtua jotain, mitä itse ei ole suunnitellut. Arjen huolien ja isompienkin murheiden alla saa jättäytyä Jumalan varaan, ja pyytää: Pidä huolta ja johdata!

Helmi

Jeesus sanoo: ”Älkää huolehtiko hengestänne, siitä mitä söisitte tai joisitte, älkää ruumiistanne, siitä millä sen vaatettaisitte. Eikö henki ole enemmän kuin ruoka ja ruumis enemmän kuin vaatteet? Etsikää ennen kaikkea Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskasta tahtoaan.”

(Matt. 6: 25–34)

Matka jatkuu

Pekko Sangi

Viinikan seurakunnan nuorten aikuisten vuotuinen Lapin-vaellus oli ylittänyt minut joka vuosi tähän mennessä samalla tavalla: Suunnitelin lähtöä koko kuluvaan vuoden, toteutin viimeisen vuorokauden aikana. Edellisistä vuosista viisastuneena pakkasinkin rikkani tänä vuonna jo lähtöä edeltävänä päivänä kokeillakseni, paljonko se painaa.

Kun bussimme lähti ajamaan kohti Utsjokea heinäkuisena iltana, alun hillitön pakkaaminen unohtui. Huomioni kiinnittyi täysin muihin asioihin.

Kenen kanssa olin lähdössä matkalle? Kenen kanssa jakaisin seuraavat kahdeksan päivää ja yhteiset kokemukset, teltan ja ruuan? Millainen luonto odottaisi pohjoisessa, saisimmeko tuntea sen voiman? Olinko ymmärtänyt valmistaa ajatukseni tulevaan vai oliko materiaalikeskeinen pakkaaminen vienyt kaiken huomioni?

Kysymyksistä huolimatta olen luottavainen matkaan lähtiessä. Uskon vahvasti hyvään ja siihen, että asiat menevät hyvin. Sisälläni oleva tunne ja kokemus yhdessä muodostavat tämän uskon.

Eriyisen siunatuksi tunnen olo- ni siitä, että saan lähteä matkaan toisten kanssa. Silloin tuntuu, et-

tä asiat eivät ole enää omissa käsissäni.

Ensimmäisenä iltana kadotamani hammasharja ei kaatanut vaellustani. Ennakkoluuloton ystävä mahdollisti minulle tämän arki-

sen ylellisyyden jakamalla omansa. Varustuksen suunnittelemisesta voi siis nauttia, mutta se on lopulta kovin katoavaista. Moni muu asia nousi luonnon suojissa mielessäni varusteita suurempaan arvoon. Elävä tuli, elävät ihmiset yhdessä, elävä nauru ja ilo, elämä. Rakkaus. Usko.

Vaikka moni porukastamme on vaeltajana konkari, jokainen retki on uusi ja ainutlaatuinen. Vaikka ihmiset osittain vaihtuivat, tuntuu, että olimme jälleen jatkamassa samaa yhteistä matkaa. Osa ensikertalaisista tunsin ennalta vain yhden ihmisen, jonka kutsumana lähti osana porukkaa kohti tuntematonta.

Voimakas yhteenkuuluvuuden ja ystävyysden tunne kantoi läpi tunturien osallistujien iästä tai taustoista riippumatta. Tänä vuonna Utsjoen Kevolla tunsin sen poikkeuksellisen vahvasti.

Pekko Sangi

Kirjoittaja on 23-vuotias tamperelainen arkkitehtuurin opiskelija.

Ota onkeesi

Uusi lapsikuoro aloittaa Kalevassa

Pietari Korhonen piti aikoinaan lapsikuoroa Kalevassa. Nyt kahdeksan vuoden tauon jälkeen kokeillaan, olisiko tälle taas kysyntää, kertoo kanttori **Kari Nousiainen**.

Kuoro aloittaa torstaina 5. syyskuuta kello 17 Kalevan kirkon salissa 10.

Nousiainen muistuttaa, että seurakuntien musiikkikasvatuksen on lähdeittävä liikkeelle pienimmistä.

– Täytyy muistaa, että tämä harrastus on täysin ilmaista. Tie-

tysti se tarvitsee myös vanhempien aktiiviteettia.

Laulavan lapsen harjoituksiin viejä voi olla myös isovanhempi tai muu tukihenkilö, Nousiainen kannustaa.

Lisätietoja: kari.nousiainen@evl.fi, p.050 3041 365

Harjun Heleät aloittelee toimintaansa tauon jälkeen, ja siihen otetaan uusia laulajia. Laulukoje järjestetään torstaina 22.8. kello 16.30 Lamminpään Rauhanportilla. Sen jälkeen on luvassa harjoit-

tuksia, konsertteja, retkiä, leirejä ja muuta mukavaa.

Kuorossa laulaa 7.–9. -luokkalaista, jotka kokoontuvat torstaisin 29.8. alkaen Rauhanportilla kello 16.30–18.

Lisätietoja kuoronjohtajalta: sanna.vihervirta@evl.fi, p. 050 360 9696

Löydä oma äänesi

– Oma Ääni -kuoro, O-Ä, tarkoittaa äänen etsimistä yhdessä. Se on tarkoitettu muun muassa laulutaidottomille tai äänensä hukanneille, hehkuttaa Härmälän seurakunnan kanttori **Markku Ylipää**.

– Etsimme kadonnutta ääntä tai äänellistä/ laulullista ilmaisua yh-

dessä. Teemme erilaisia harjoituksia – hauskojakin, jotka vapauttavat kehoamme ja mieltämme.

Oma Ääni kokoontuu Härmälän kirkon seurakuntasalilla viitenä torstaina eli 29.8., 5.9., 12.9., 19.9. ja 26.9. kello 18.30.

Lisätiedot: markku.ylipaa@evl.fi, p. 050 5997 018

Muutakin tukea

Uudet ja vanhat laulajat toivottaa tervetulleiksi myös Tuomiokirkon kuoro, joka on vaihtanut harjoituspäiväkseen tiistain. Se kokoontuu syksyn ensimmäiseen kertaansa 3.9. kello 16.30 Tuomiokirkon al saliin.

– Kuorotoiminnalla on iso mer-

kitys yhteisön muodostamisessa, huomauttaa kuoron puheenjohtaja **Marja Karvo**.

– Laulu voi olla myös ihmisen hengellistä tukemista, hän muistuttaa.

Lisätietoja: marja.karvo@gmail.com, 040 5238 831

Lisätietoa kuoroista ja muusta musiikkitoiminnasta saa musiikkisiihteeriltä: maiju.hayrynen@evl.fi, p. 050 4691 818

Lisää kuorotietoja tapahtumatiedoissa, s. 10–13 sekä www.tampereenseurakunnat.fi/toimintaa/musiikki

Konserttitarjotin

Sibeliuksen helmiä Tuomiokirkossa

Tuomiokirkon Iltamusiikkisarjan syksyn avauskonsertissa diplomisellisti **Jussi Makkonen** ja Haminan seurakunnan kanttori, diplomipianisti **Pekka Soranummi** konsertoivat ainutlaatuisella Sibelius-ohjelmalla.

Konsertissa kuullaan **Jean Sibelius**in tunnetuimpia sävellyksiä, joista monet ovat ensimmäistä kertaa sovitettuina sellolle ja pianolle.

Upean musiikin lisäksi yleisö saa kuulla säveltäjän elämänavaiheista ja sävellystyöstä.

Konserttiin on vapaa pääsy, ohjelma maksaa 10 euroa.

Hanna Ekola

Lohdullisia lauluja uskosta, toivosta ja rakkaudesta ke 28.8. klo 19

Aleksanterin kirkko Hanna Ekola, laulu, Virpi Lahti, piano Musiikki-ilta on osa Kansanlähetyksen Aktio-viikkoa. Illassa puhuu **Leif Nummela**.

Lounasmusiikkia

ke 4.9. klo 12 Aleksanterin kirkko

Swan-ensemble **Steven Wilkinson**, kitara **Antti Nissilä**, laulu

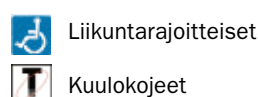

Sellisti Jussi Makkonen ja pianisti Pekka Soranummi konsertoivat sunnuntaina 8. syyskuuta kello 18 Tuomiokirkossa.

PartioPOP'13 -konsertti su 8.9. klo 17 Pakkahuone

Isac Elliot, JukkaPoika ja JVG Tuotto partiotoinnalle Liput 27,50 € Lippupisteestä lisäksi PartioPOP-Etkot klo 14.30–16.30 Tullikamarin aukio, toimintaa perheille, maksuton

Kristillinen rock on Suvi ja Tatu Kekkoselle elämäntapa.

Gospel ja olohuone kutsuvat teiskolaisia

Teiskon seurakunta aloittaa syksyn tullen gospelmusiikkia tarjoilevan iltakirkkosarjan.

– Syksyn aikana on tiedossa musiikkiryhmiä, kuoroja ja yksittäisiä muusikkoja, jotka eri tavoin rikastuttavat jumalanpalveluselämäämme. Iltakirkoissa vietetään ehtoollista ja illan jälkeen on tarjolla teejatkot leppoisassa olohuoneilmapiirissä seurakuntatalolla, kertoo Teiskon kanttori **Tuuli Muraja**.

Kirkkoherra **Tero Matilaisen** mukaan tavoitteena on esitellä seurakuntalaisille uudempaa hengellistä musiikkia ja saada mukaan ihmisiä, jotka eivät aiemmin ole ol-

leet mukana seurakunnan toiminnassa.

– Kokeilimme iltakirkkoa ja olohuonetta jo aiemmin Kämmenniemessä, mutta seurakuntatila ei sovellu tämäntyyppiseen toimintaan. Sen sijaan toivotamme kämmenniemeläiset tervetulleiksi kirkkoon.

Ensimmäisen iltakirkon esiintyjänä on nuorista aikuisista koostuva Piccolon Kamarikuoro ja konsertin teemana on Black Gospel – Mustaa musiikkia. Solistina on sopraano **Tuija Pajunen** ja pianistina **Lauri Tikkanen**. Konserttia johtaa kanttori **Heikki Hinssa**.

Iltakirkko ja konsertti järjestetään sunnuntaina 8. syyskuuta kello 18 Teiskon kirkossa.

Seuraava iltakirkko järjestetään sunnuntaina 6. lokakuuta kello 18. Marraskuun gospel-ilta järjestetään sunnuntaina 3.11. kello 18.

Piccolon Kamarikuoro on gospel-tunnelmissa 8.9. Teiskossa.

"Gospelilla on sama voima kuin ennenkin"

Gospelina tunnettu kevyempi hengellinen musiikki elää ja voi edelleen hyvin. Yhdestä tyylistä on jakaannuttu lukuisiin alakulttuureihin. Vanhoilla eväillä ei enää menesty, vaan joka ajassa pitää tavoittaa sen oma tyyli. Mutta miten gospel saataisiin eikristittyjen tietoisuuteen?

Pyynikillä asuvat **Suvi** ja **Tatu Kekkonen** ovat kirjaimellisesti gospelpariskunta. Suvi on mukana Pohjanmaan Lehtimäeltä alkunsa saaneessa **Punainen Lanka** -koonpanossa. Ikaalisten seurakunnan bändikuvioista oppinsa ammentanut Tatu on puolestaan soittanut vuodesta 2004 **KLS (Kiitän Luojaani Sinusta)** -yhtyeessä.

Muusikot määrittelevät bändiensä tyylin "kristilliseksi rockiksi,

jossa on mukana vivahteita myös metallimusiikista".

– Gospel on terminä jopa harhaanjohtava, siitähän voi syntyä mielikuva, jossa mustat ihmiset laulavat kirkossa ja heillä on kova meininki. Kristillinen nuorisomusiikki voisikin olla tarkempi ilmaisu, Suvi sanoo.

Monissa seurakunnissa gospelbändit asemoidaan automaattisesti osaksi nuorisotyötä. Myös KLS:n kokoonpanoon kuuluu kirkon nuorisotyöntekijöitä.

– Tuo yhteys on meille tärkeä, mutta samalla myös haaste. Haluamme musiikillamme kuitenkin tuoda esiin juttuamme ilman kristillisen nuorisotyön leimaa, Tatu pohtii.

Suvin mukaan **Punainen Lanka** taas mieltää olevansa ennen kaikkea bändi.

– Teemme kristityn näkökulmasta musiikkia, joka oikeasti voisi puhutella ihmisiä. Olemme avoi-

Peter Joukainen uskoo kaiken luovuuden tulevan Jumalta.

Hannu Jukola

Rohkeutta äänenkäyttöön

– **Olisi tärkeää**, että ihmiset rohkaistuisivat käyttämään ääntään, toivoo Pyynikin seurakunnan vs. kanttori **Sanna Toivola**.

Hän työskentelee vuoden jakson **Riikka Viljakaisen** vuorotte-luvapaan sijaisena.

On hyvän kuoron merkki, että se harjoittelee tukemalla toisiaan, sanoo kanttori Sanna Toivola. Hän johtaa Pyynikin pappilassa maanantaisin kello 17–19 harjoittelevaa Aleksanterin lauluryhmää. Sen syyskauden ensimmäinen kokoontuminen on 2. syyskuuta.

Vesa Keinonen

Uuttakin toimintaa syntyy ken-tällä koko ajan.

– Esimerkiksi pari kaveria pyörittää nykyisin Tampereen yo-talolla *Triple Seven* -klubia, jossa tuoreetkin gospelbändit saavat mahdollisuuden esiintyä.

Jumala on luovuuden lähde

Peter Joukainen on pyörinyt Tampereen ja Suomen gospelkuviois-a viitisentoista vuotta. Noin kolmekymppinen mies työskentelee Tampereen ev. lut. seurakun-tayhtymässä osapäiväisenä nuori-somuusikon sijaisena. Lisäksi hän toimii Lempäälän seurakunnassa messumuusikkona.

Aitolahden seurakunnan tree-nikämpästä perusoppinsa saanut muusikko tekee jonkin verran myös trubaduurikeikkoja soolona.

Joukaisen yleisöä ovat sekä rippileiri-ikäiset nuoret että aikuisväestö. Hän ei halua peitellä kristil-listä sanomaansa, mutta on eri asia miten se tuodaan esille.

– En ajattele niin, että musiikki olisi vain väline hengellisen viestin välittämiseen. Se on sitäkin, mutta musiikilla itsessään on myös arvo.

Joukainen painottaa Jumalan olevan kaiken kauneuden ja luovuuden lähde.

– Lauloinpa sitten häissä *Akselin* ja *Elinan häävalssia* tai nuoril-le riparilla hengellistä biisiä, niin molemmissa tapauksissa Jumalalta saatu luovuus on läsnä.

Joukaisen mielestä sekä julis-tavalle että pohdiskelevammalle kristilliselle musiikille on paikkansa. Tärkeintä on, että laulun taustalla vaikuttava tunne on aito.

– Luovuus ja musiikin olemus voivat kärsiä selkeästä tarkoitushakuisuudesta. Taiteelle ei ole hyväksi sen alistaminen pelkäksi työkaluksi, vaikka päämäärä sinällään olisikin jalo.

Evangelioinnin haaste

Kristittyjen muusikoiden mielestä gospelia on edelleenkin lupa käyttää evangeliointiin. Mutta se tulee tehdä taitavasti ja kunkin aikakau-

33-vuotias Toivola harrastaa klassista laulua. Hän valmistui Si-belius-Akatemian Kuopion-osas-tosta vuonna 2006. Pirkanmaale hän saapui työn perässä viitisen vuotta sitten.

– Seurakunnalla kävi erinomai-nen tuuri, että sai pätevän työnte-kijän, iloitsee pastori **Sami Uusi-Rauva**.

Hän on kuunnellut kanttorin soittavan lämpimästi ja iloisesti. Nopeahko tyyli tuo musiikkiin reippautta.

– Yksi mummo antoi neuvon: ”Jos vois pyytää, että virsiä vois vähän nopeuttaa”, hän kertoo tapaa-misestaan eräässä kirkossa.

den tyyliin sopivasti.

1970-luvun lopulla musiikkiuransa aloittanut **Timo Saarinen** muistaa ajan, jolloin Herran Sanaa paukutettiin kuulijoiden tajuntaan ilman mitään peittelyä.

– Sen ajan gospelissahan keho-tettiin tulemaan uskoon, jotta pelastuisit helvetin lieskoista!

Kolmisen vuosikymmentä muun muassa *Crossroads*, *Pegasus* ja *Jackpot* -gospelyhtyeissä vaikut-tanut Saarinen keikkailee nykyisin *Mooseksen Parran* kanssa.

Gospelveteraani pitää suoma-laisen kristillisen nuorisomusiikin tilannetta hyvänä.

– Skenehän on monipuolistu-nut hurjasti ja elänyt ajan hermoil-la. On tullut uusia musiikkityylejä, kuten kristillistä teknoa ja räppiä-kin. Erityisesti suomalaisiin tun-tuu myös kristillisellä puolella pu-revan raskaampi, mollivoittoisem-pi musiikki.

Saarinen patistelee kristillisiä bändejä menemään rohkeasti sin-ne missä ihmiset ovat.

– Olemme *Mooseksen Parran* kanssa olleet parikin kertaa Tam-merfestissä ja vastaanotto on ol-lut hyvä.

Menneiden vuosikymmen-ten ylisaaunaamisesta huolimatta kristinuskon sanoman pitäisi Ti-mo Saarisen mukaan tulla gospe-lissa ”riittävän hyvin” esille.

– Sitä ei saisi liikaa varoa, puhu-mattakaan häpeämisestä.

Hankkikaa ne bändikamat!

Peter Joukainen ja Timo Saarinen näkevät gospelilla edelleen suuren merkityksen uskonsonoman tehokaana viestinviejänä.

– Vaikka musiikin tarjontaa on valtavasti – paikoin ehkä liikaakin – niin kyllä sillä vieläkin on sama voima kuin aina ennenkin. Esimerkiksi suosittu hengellinen biisi voi edelleen elää sukupolvelta toiselle, Joukainen uskoo.

Hän käyttäisi gospelia nykyistä enemmänkin ihmisten ”sisäänheit-tämiseen” kirkon piiriin.

– Kirkkoa on syytetty kohde-ryhmäajattelusta ja muusta mark-kinahenkisyydestä. Tavallaan tämä onkin ongelmallista. Mutta emme voi toimia niinkään, että valtaosa ihmisistä ei halua tulla tilaisuuk-siimme. Ja itse kuitenkin pidämme sanomaamme parhaana, mitä ih-misille voi tarjota.

Timo Saarisen mielestä seura-kunnat eivät heikkenevässä talous-tilanteessakaan saisi unohtaa nuori-somusiikkia.

– Kun rahaa vielä on, jokaisen seurakunnan kannattaisi hankkia ne bändikamat. Ja myös auttaa oman seurakunnan gospelbändejä saamaan keikkaa. Musiikkihan on avainjuttu, jos nuoria ylipäättään halutaan tavoittaa.

Helppo laulaa, hyvä kuunnella

Toivola kertoo pyrkivänsä soit-tamisessaan siihen, että kirkko-väen olisi helppo laulaa, mut-ta samalla soittamista olisi hyvä kuunnella.

Hän antaa tunnustusta Alek-santerin kirkon uruille vastikään tehdylle kunnostukselle. Pneu-maattisilla, ilmapälitteisillä, uruil-la soittamiseen on totuteltava. Kir-koissa haastetta soittajille tuo myös avara tila.

Toivola luotsaa nyt myös Alek-santerin lauluryhmää. Viljakaisen perustama kuoro keskittyy juma-lanpalveluselämään liittyvään mu-siikkiin. Se oli mukana esimerkik-

si Kynttilänpäivän Bach-kantaatti-messussa.

– Kuoron musiikki on herkkää mutta jumalanpalveluksia tukevaa.

Esiintyminen aloitetaan joulu-konsertilla, jossa esitetään **Buxte-huden** *Das Neugeborne Kinderlein*.

– Jos yhtään kiinnostaa olla mu-kana laulamassa vähän vanhempaa musiikkia, niin mukaan vain.

Pääsykoetta ei ole, mutta laulu-näyte tarvitaan jo senkin takia, et-tä tiedetään, mihin ääneen tulokas laitetaan.

Asta Kettunen

Lisätietoa Aleksanterin lauluryhmästä: sanna.toivola@evl.fi, p. 050 4302 002.

Radio, tv ja netti

Tuomiokirkon jumalanpalvelus radiossa

Tuomiokirkon jumalanpalveluksia voi jälleen kuunnella kesätauon jälkeen suorana lähetyksenä joka sunnuntai Radio Moreenissa kello 10 taajuuksilla 98,4 ja 101,5 MHz.

Laura Suomela pitää iltahartauden

Hartaiden sävelien 50-vuotislähetys kuullaan suorana lähetyksenä YLE:n Radio 1:ssä maanantaina 2. syyskuuta kello 18.30 Helsingin Vanhasta kirkosta.

Tampereen seurakuntien nuorisotyönohjaaja **Laura Suomela** pitää iltahartauden YLE:n Radio 1:ssä torstaina 5. syyskuuta kello 18.50.

Muistathan hiljaisen polun

Hiljainen polku on kaupungin-osareitti, jonka aiheena on hiljaisuus. Reittiä vaeltaessa voi kuulostella sisäistä maailmaansa ja nauttia Viinikan puutarha-kaupunginosan puistoista ja puistikoista.

Hiljainen polku alkaa Viinikan kirkolta ja vie Viinikanpuistoon, jossa on hiljaisuuden ajatuksiin johdattavia tauluja. Pidemmälle kahden kilometrin reitille pääsee jatkamalla Viinikanpuistosta Lampipuistoon, li-desjärven rantapolulle, Etu-Viinikkaan ja takaisin kirkolle. Reitillä voit pysähtyä pohtimaan hiljaisuuden ajatuksia karttaan merkityillä paikoilla.

Polun kartan voi ladata osoitteesta: www.tampereen-seurakunnat.fi/hiljainenpolku

Hannu Jukola

mia kaikelle, menemme soittamaan minne tahansa meitä pyydetään, joskus baareihinkin. Niilläkin keikoilla pyrimme sopivalla tavalla tuomaan esiin, että olemme kristitty yhtye.

Ilman taustaorganisaatioita gospelbändien olisi vaikea toimia Suomen pienillä markkinoilla. Kekkosek kiittelevät suuresti Suomen Luterilaisen Evankelimi-yhdistyksen SLEY:n nuorisotyötä.

– Ilman heidän järjestämiään lukuisia tapahtumia maamme gospel-toiminta olisi tälle hetkellä paljon suppeampaa, Tatu näkee.

Tuula Kuusimäki

Punainen Lanka ei tingi kristinuskosta, mutta ei myöskään bändimeinistä.

Ideoita uskonnonopetukseen

Peruskoulun uskonnonopetus -teos (Martin Ubani, PS-kustannus 2013) avaa uskontokasvatuksen käsitamaailmaa ja historiaa sekä antaa ideoita eri-ikäisten opetuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Musiikin käyttöikä lyhentynyt

Musiikista on tullut yhä enemmän kulutustavaraa, jonka elinkaari lyhenee. Ilmiö näkyy luonnollisesti myös kristillisellä puolella.

– Biisin pitää olla kiinnostava, jotta ihmiset jaksaisivat kuunnella sitä Youtubesta edes sen kolme minuuttia. Sitten kappale kuitenkin unohdetaan aika nopeasti. Vähemmälle on jäänyt se, että ostetaan levy, hypistellään sen kansilehtiä, ja katsotaan, että ketkäs tämän ovat tehneet, Peter Joukainen miettii.

Musiikin ansaintamallitkin ovat erilaiset kuin ennen.

– Vaikka levynteko onkin helppottunut ja osin halventunut, täyspitkän albumin tekemiseen menee

silti tuhansia euroja ja satoja työntejä.

Myös muuttuva kuluttajakäyttäytyminen on iso haaste alan toimijoille.

– Ehkä he keikkuvat hieman fyysisen CD:n ja digitaalisten julkaisujen rajamailla, eivätkä välttämättä osta sitten kumpaakaan.

Joukaisen levyjen myyntiä helpottaa se, että hänellä on paljon keikkoja myös aikuisten tilaisuuksissa.

– Musiikkini puhuttelee erityisesti sellaisia, joilla on jo elämäkokemusta. Nämä ihmiset haluavat vielä ostaa sen fyysisen levyn.

ARKEOLOGINEN SEIKKA tulee tarjolle Hervan

Hannu Jukola

Roomalaistyyppisen
keihään kopio

Torinon käärinliinan mysteeri jaksaa kiehtoa mieliä. Miten vainajakuva syntyi? Miksi myös ruumiin takapuolen kuvajainen on piirtynyt kanakaaseen?

Suomessa yksi parhaiten aiheeseen perehtyneistä on tutkija **Juha Hiltunen**. Hän on pikkupojasta asti ollut kiinnostunut historiasta, myyteistä ja kulttuureista. Erityisesti häntä on kiinnostunut historiallinen Jeesus.

Hiltunen on koulutukseltaan antropologi ja kulttuurihistorioitsija. Hän päätyi käärinliinan pariin halutessaan ottaa tutkimuskohteeseen jotain, mistä vallitseva käsitys ei sopinut hänen omaansa.

Valokuva Jeesuksesta? -kirjansa (Kirjapaja 2009) johdannossa hän kehottaa sukeltamaan yhteen ihmeellisimmistä tarinoista, jota koskaan on kerrottu. Hän tähdentää, että kyseessä on myös arkeologinen seikkailu.

Hiltusen tutkimuskumppanin, emeritusprofessori **Jouko Martikaisen** tutustuminen käärinliinaan alkoi vajaat 30 vuotta sitten. Hän sai lahjaksi kasvokuvan, jonka hän ripusti rukousalttarinsa tauluksi ja katseli sitä päivittäisissä mietiskelyhetkissään.

Martikaisen mielestä käärinliinan kasvoissa on jotain hyvin puhuttelevaa. Ne kertovat kärsimyksestä, mutta niiden ilme on levollinen, ”aivan kuin kuvattu nukkuisi ja olisi silti jotenkin valveilla.”

Varta vasten tähän näyttelyyn

Hervannan näyttelyyn saapuva liinan täysikokoinen kopio saapuu Italiasta ja on painettu joulukuussa varta vasten tähän näyttelyyn.

– Maailmallakaan näitä uusia kopioita ei ole vielä monta, Hiltunen huomauttaa.

– Kopio vastaa käärinliinan nykyasua, joka hivenen muuttui vuonna 2002 tehdyn restaurointityön yhteydessä. Näkyvin muutos on käärinliinalle vuonna 1532 tulipalovaurioiden jälkeen ommeltujen paikkojen poistaminen ja uuden tukikankaan ompeleminen sen taakse. Tässä asussa käärinliinan kokonaiskuva selkiintyy hieman.

Turkulainen tekstiiliyritys on valmistanut kopiolle tukikankaan, jonka raameissa se asetetaan näytteille Hervannan kirkkosalin takasaan.

Näyttelyssä nähdään myös Jerusalemin Pyhän haudan kirkossa olevan haudan kopio. Haudan uskotaan olevan Jeesuksen hautakammio.

Annukka Laineelta näyttelyssä on kaksi uskon titeen kaivautuvaa maalausta: kirkkotilassa heprealaiskirjeen 10. luvun innoittama *Pyhä kolminaisuus* ja kappelissa armonistuinta kuvaava *Sovitus*.

Naulat isketty luiden välistä

Helsingissä asuva freelance-kuvittaja **Anniina Mikama** tuo esille yhden käden ja kahden jalan luut.

– Muotoilen luut uunissa koveuttavasta muotoilumassasta rautalankarungon päälle. Ne kiinnitetään puisille jalustoille seppä **Mikko Mannosen** tekemillä rautanauhoilla.

Luut ovat luonnollisessa koossa, ja niistä näkee selvästi, mihin kohtaan naulat lyötiin eli minkä luiden välistä ne menevät.

– Pyrimme tässä teknisesti mahdollisimman tarkkaan esitykseen viimeisimpien käärinliinaan liittyvien tutkimusten pohjalta. Toisaalta tavoitteenani on myös tehdä esteettisesti kiinnostava ja ajatuksia herättävä näyttelykohte. Toivon, että se saa katsojan mielikuvituksen liikkeelle ja kuljettaa hänet mielessään kaksituhatta vuotta ajassa taaksepäin.

Mikama valmistaa esineet Hiltusen ohjeita ja kuvamateriaalia apuna käyttäen.

– Tapasimme viime kesänä Savonlinnassa, missä Torinon käärinliina oli silloin näytteillä, ja puhuimme silloin alustavasti ristiinnaulitun luiden muotoilusta. Projekti kuulosti erittäin mielenkiintoiselta, joten lähdin innolla mukaan.

Mikama tuli mukaan Hervannan projektiin myös Kirkkohallitukselle tekemänsä kirkkovuoden tunnuskuva -hankkeen kautta.

– Teen piirroskuvat kaikista kirkkovuoden pyhäpäivistä. Näistä kuvista ensimmäiset ovat näytteillä myös Hervannan käärinliina-näyttelyn ohessa.

Lisäksi esille tulee Mikael Agricolan *Arma Christi* -kuvasto ja tietoa lisää aiempiin näyttelyihin nähden, Hiltunen lupaa.

Jyväskylään näyttely halutaan jo ensi paaston ajaksi.

Uusia tutkimuksia liinan pölylle

Aitoa käärinliinaa on vuodesta 1578 lähtien säilytetty Torinossa Pyhän Johannes Kastajan katedraalissa. Kun katolisen kirkon tunnetuin pyhäinjäännös oli Torinossa esillä 2010, sitä kävi katsomassa yli kaksi miljoonaa ihmistä.

Seuraavan kerran tilaisuus nähdä se lienee vasta vuonna 2025.

Alkuperäinen käärinliina on ehkä maailman eniten tutkittu esine. Sen tutkimusala on nimeltään sindonologia.

Hiltunen on sanonut esitelmis-

sään: *”Uusimpien tutkimusten nojalla...kyseessä on aito 2000 vuotta vanha artefakti eikä väärennös.”* *”Pintaan on selittämättömällä tavalla piirtynyt anatomisesti oikeanlainen ruumiskuva edestä ja takaa*

Jari Laukkanen

Taitelija Anniina Mikama valmistaa työhuoneessaan Helsingissä Hervannan näyttelyyn luurankokäsi- ja -jalkamallit. Isot antiikin aikaisia ristinnauloja vastaavat piikit asetetaan kulkemaan anatomisesti niistä kohdista, joihin ne ristiinnaulitsemiskäytännön perusteella osuivat.

Puukko-seppä-mestari Markku Viipolan valmistama naula

seemiläiseen rotutyyppiin kuuluvasta 30–40-vuotiaasta vankarakenteisesta miehestä, joka on kokenut ankaran ruoskimisen ja teloitettu ristiinnaulitsemalla.

Sen kaikki yksityiskohdat täsmäävät tuolta ajalta peräisin olevaan kirjalliseen dokumenttiin, jonka tunnemme Uute-na testamenttina ja sen neljänä evankeliuminarratiivina. Ne täsmäävät ja täydentävät toisiaan, etenkin evankeliumi Johanneksen mukaan, joka on silminnäkijäkuvaus tapahtumista paikan päältä.”

Osalle katolisista kyseessä on aito Jeesuksen pyhäinjäännös,

toisille keskiaikainen väärennös. Martti Lutherin arvellaan uskoneen liinan aitouteen, mutta halunneen, ettei sitä aleta palvoa.

Hiltunen arvioi, että vuonna 1988 tehdyn radiohiiliajoituksen tulokset oli kiire julkistaa ennen niiden kriittistä tarkastelua. Sen perusteella liina ajoitettiin 1300–1400 -luvulle. Uusimmissa tutkimuksissa on saatu tuloksia ajasta ennen ja jälkeen Kristuksen, eli ainakin 200- jKr., 300 e.Kr.–400 jKr. ja 700-luvulta jKr.

Padovan yliopistossa pyhäinjäännettä on tutkittu 15 vuotta.

Näyttely käärinliina antaan

Vuonna 1978 liinan taustasta imuroitu pöly on vastikään saatu mikroskooppien alle yhdessä kuitunäytteiden kanssa.

– Päävastuu näytteen säilyttämisestä oli kardinaali **Giovanni Riggillä**. Hänen kuolemansa jälkeen hänen jäämistönsä on saatu tutkijoiden käyttöön, Martikainen kertoo.

Hiltunen ja Martikainen ovat kuitenkin päätyneet siihen, että on tarpeetonta yrittää esitellä epäilijöille yhä uusia todisteita. Osa ihmisistä haluaa pitää ennakkokäsitksensä.

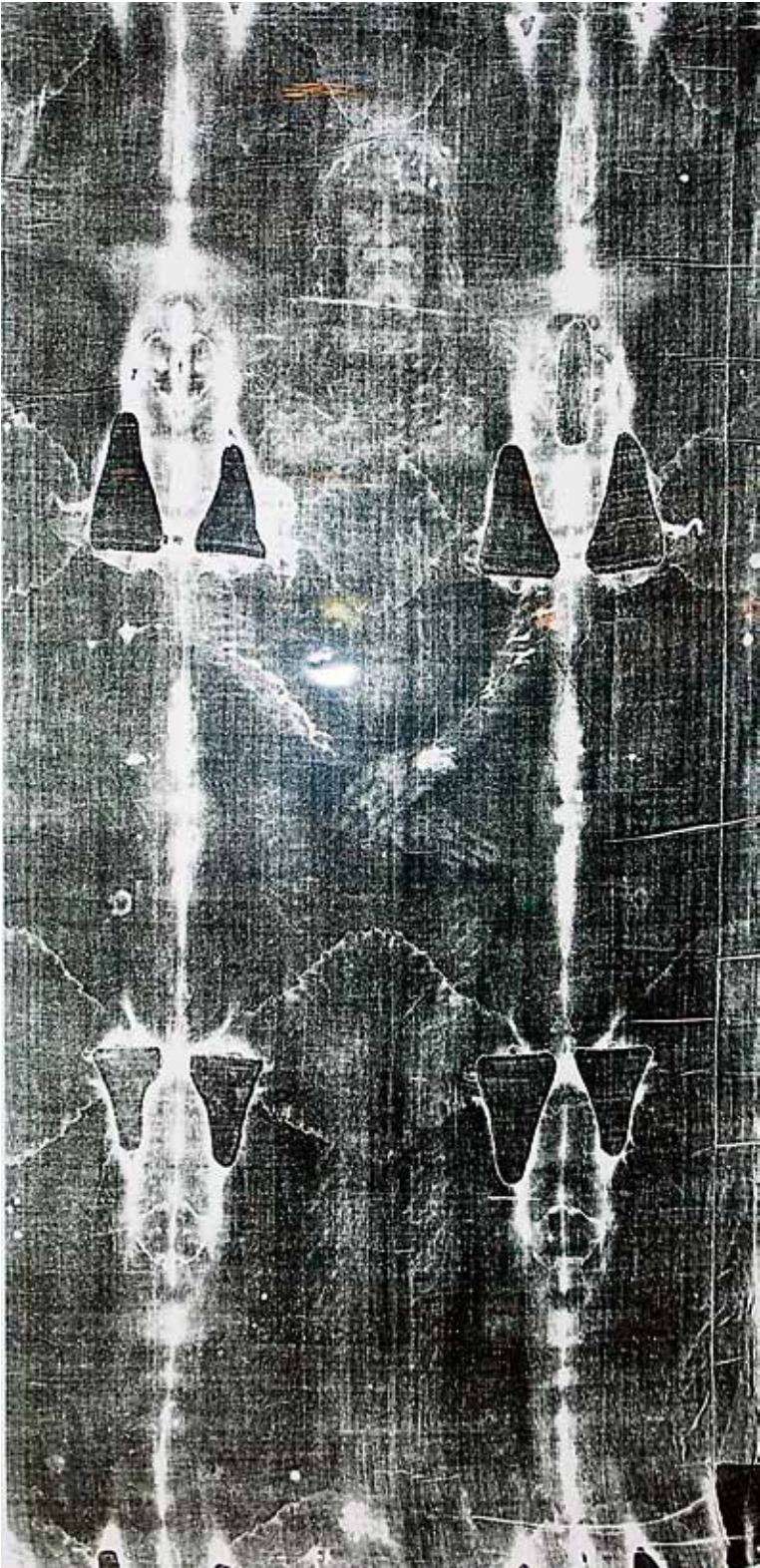
– Mutta niille, jotka haluavat tosiasioiden puhuvan puolestaan, uudet tutkimukset tarjoavat entistä vahvemman todistusaineiston, sanoo Martikainen.

”Kun tämä käy selväksi, että kyse on oikeasta hautaliinasta, johon on painautunut oikean ihmisruumiin kuva, alkavat jatkokysymykset vastauksineen. Ne vievät suoraan Golgatalle ja sen jälkeen tyhjään hautaan.”

”Mikä siinä on niin pelottavaa? Sanoihan Jeesus meille suoraan: älkää peljätkö, tulkaa minun tyköni!” (Juha Hiltunen)

Asta Kettunen

Lue lisää:
www.tampereenkirkkosanomat.fi
Käärinliinan suomalainen kotisivu:
www.shroud.fi
Viralliset sivut: www.sindone.org

Juha Hiltunen ja käärinliinan vuoden 2011 näyttelykopio. Hervannan kirkkosalin takaosaan kopio tulee esille pelkissä raameissa, ja Hiltunen uskoo kokonaisuuden näyttävän upealta punaista tiiliseinää vasten.

Seminaari ja messu tukevat näyttelyä

Jumalan ja ihmisen kuva – Torinon käärinliina -näyttelyn avajaispäivänä 1.9. kello 13–16 on yleisöseminaari, jossa aiheeseen johdattaa **Juha Hiltusen** lisäksi muun muassa taiteilija **Annukka Laine**.
– Havaintoesityksessäni etsin käärinliinan yhteyksiä ja vaikutuksia varhaisiin Kristus-kuviin, Laine kertoo.

Teologian tohtori **Erkki Ranta** tarkastelee käärinliinaa evankeliumien todistusten valossa.
– Lähtökohtani on Johanneksen evankeliumin 21. luku. Otan esiin myös sadan viime vuoden aikana käydyn väittelyn ja liinan ikäkysymyksen, Ranta valottaa.
Sisar Theresa Jezl ja **Isä Heikki Honkamäki** kertovat katolisen ja ortodoksisen kirkon suhteesta käärinliinaan.

Asiantuntijapaneelissa yleisölle on varattu aikaa kysymyksiin.
– Tarkoitus on tässä yhteydessä pitää myös Torinon käärinliina -yhdistyksen Suomen perustamiskokous, Hiltunen kertoo.
Messussa 1.9. kello 11 saarnaa **Jouko Martikainen**, liturgina on **Soile Rantavuori-Kähärä** ja laulamassa Hervannan gospelkuoro.
Näyttely ja yleisöseminaari ovat ilmaisia, mutta kävijöillä on mahdollisuus tukea näyttelyä. Sponsoreitakin sille on löytynyt. Näyttelyn suojelija on piispa **Matti Repo**.

Näyttely on avoinna 1.9.–15.10. maanantaista lauantaihin kello 12–18 ja sunnuntaisin kello 13–18, muina aikoina tilauksesta ryhmille.

Torinon käärinliina

- Noin 4,4 x 1,1 -metrinen pellavakangas
- Jäljet väkivaltaisesti kuolleesta vainajasta
- Kuva piirtynyt kuitujen pintaan
- Nurjalla puolella ylävartalon peilikuva
- Verijäljet tunkeutuneet kankaan läpi
- Ensimmäisen kerran esillä Länsi-Euroopassa noin 1355
- Vaurioituu pahoin tulipalossa 1532
- Siirretään Torinoon 1578
- Secondo Pia ottaa ensimmäiset valokuvat 1898
- Testamentataan Vatikaanille 1983

Kiehtooko käärinliina kirkkoherran mieltä?

Kuinka näyttely päättyi Hervantaan, kirkkoherra Juhani Räsänen?

– Turussa ja Savonlinnassa aiemmin järjestettyjen näyttelyiden hyvä vastaanotto kannusti ottamaan yhteyden **Juha Hiltuseen**. Hänen ja **Jouko Martikaisen** kanssa löytyi nopeasti yhteinen sävel, ja avaus ja yleisöseminaari saatiin sopivasti ajoitetuksi Hervannan 40-vuotisjuhla viikolle.
– Näyttelyä on valmisteltu yhdessä seurakuntayhtymän kanssa. Emme olisi selvinneet esimerkiksi ilman kiinteistöpalvelua ja sen puuseppää **Hannu Ahlmania**, joka rakensi Jeesuksen ristin ja hautakonstruktion.

Onko käärinliina kiehtonut omaa mieltäsi?

– Ehdottomasti. Luin joskus 1980-luvun alkupuolella **Ian Wilsonin** kirjan *Käärinliinan arvoitus*. Itse olin tullut muutama vuosi aiemmin uskoon, ja jotenkin kirja antoi konkretiaa varsinkin evan-

keliumien ylösnousemuskertomuksille. Vuonna 2010 avautui mahdollisuus tutustua myös alkuperäiseen liinaan Torinossa.

Miten ihmiset ovat ottaneet vastaan tiedon näyttelystä?

– Pääosin hyvin innostuneesti. Kriittistä palautetta on myös tullut jonkin verran. Palaute viittaa siihen, että tulossa on hyvä näyttely ja mielenkiintoinen seminaari keskusteluineen.

Käärinliinakopio jää pysyvästi Hervannan seurakunnan haltuun. Mitä ajatuksia sen jatkokäytöstä on?

– Olemme saaneet uusimmalla tekniikalla tehdyn jäljennöksen käärinliinasta. Jatko on vielä auki ja riippuu paljolti tilakysymyksistä.

Käärinliinasta erottuu miehen hahmo, joka tulee parhaiten esiin valokuvan negatiivissa.

tä. Rohkenen toivoa, että liina voisi jäädä pysyvästi näyttelille ja ainakin pienimuotoisen näyttelyn kera.
– Lähetyksen mukana saatiin hieno säilytyslaatikko liinan taitto-ohjeineen.

Juhlitaanko Hervannan syntymäpäiviä seurakunnassa muuten?

– Varsinainen Hervannan 40-vuotisjuhlamessu on 8.9. kello 11. Piispa **Matti Repo** saarnaa ja Tampereen entinen kaupunginjohtaja **Pekka Paavola** kertoo kirkkokahveilla Hervannan syntyvaiheista.

Juhlahahveilla keskustellaan myös piispan saarnasta ja sen herättämistä kysymyksistä. Repo on haastateltavana myös Café Olohuoneessa 5.9. kello 14.

– Olemme hyvin konkreettisesti uskon peruskysymysten äärellä. Tämänkin toiminnan perimmäisenä tavoitteena on viedä evankeliumin asiaa eteenpäin.

Asta Kettunen

Näyttelille asetettava arkku vastaa Ranskassa keski-ajalla käytettyä pyhäinjäännöksen säilytysastiaa.

Keskusteluryhmä, jossa saa epäillä

Suuren suosion saavuttanut keskusteluryhmä Etsijät ja epäilijät aloittaa yhdeksännen toimintavuotensa.

– Etsijät ja epäilijät on ryhmä, jossa saa esittää omat mielipiteensä rehellisessä, toisia kunnioittavassa ja kuuntelevassa ilmapiirissä, sanoo ryhmää ohjaava Tampereen seurakuntien yhteiskunnallisen työn pastori **Ville Aalo**.

– Käsiteltävät aiheet nou-

sevat osallistujista itsestään. Aihepiirit ovat taivaan ja maan väliltä, tieteen ja taiteen, uskon ja etiikan saralta, elävästä elämästä.

Ryhmä on tarkoitettu aikuisille. Myös kirkkoon kuulumattomat ovat tervetulleita.

– Keskusteluissa saa ja täytyy olla eri mieltä, mutta asioista puhutaan periaatteella vuoropuhelua vaan ei väittelyä. Kuuntelemme toisiamme ja opimme toisil-

tamme. Kuten ryhmän nimi sanoo, voi kaiken, jopa Raamatun kirjaimen kyseenalaistaa, toteaa ryhmän toinen ohjaaja, toimittaja **Risto Koivisto**.

Ryhmä kokoontuu joka toinen keskiviikko kello 17–19 Seurakuntien talon toisessa kerroksessa, osoitteessa Näsilinnankatu 26.

Syksyn ensimmäinen tapaaminen on 4. syyskuuta kokoushuone Emmauksessa.

Syksyn aiheita ovat Usko ja pyhät kirjat, Kuolema, Kosmoksen lopun ajat, Tarvitaanko Neitsyt Mariaa? Kummiuden haasteet, Kristilliset ääriilikkeet, sekä Jumala on. Katso ohjelma ja päivämäärät s. 12.

Lisätietoja saa numeroista 044 346 0583.

Kirkko keskellä kirpparia

Tarvitsetko pelastusliivit? No entäs polkupyörän tai pölykapselit? Olitpa vailla lähestulkoon mitä vain, suunnata sunnuntaina 8. syyskuuta Keskustorille.

Mitä ei Peräkonttikirppiseltä löydy, sitä et todennäköisesti tarvitse. Peräkonttikirppis järjestetään kuuden kerran Keskustorilla 8.9. kello 9–15.

Peräkonttikirppiksen myyntipaikkamaksut ja kah-

vilatoiminnan tuotto ohjataan kokonaisuudessaan tamperelaisten ruoka-avun tarvitsijoiden hyväksi.

– Vuositasolla tapahtuma tuo 20 000 euron lisäavun RuokaNyssen budjettiin, iloitsee Tampereen seurakuntien diakoniajohdaja **Matti Helin**.

Hyväntekeväisyyden lisäksi tapahtumalla on ekologinen viesti, joka istuu Helinin mielestä hyvin kirkon

Saarnavuoro

Jumala lupaa huolenpitoa

Mistä tekstistä saanaat?

Saarnaan päivän evankeliumista, joka on Vuorisaa-
nasta (Matt. 6:25–34). Siinä Jeesus kertoo Jumalan huolenpidosta ja käskee olemaan murehtimatta.

Löysitkö tekstiin uuden näkökulman?

Jeesuksen sanat turhasta murehtimisesta ovat kosketaneet minua aina, koska olen itsekin huolehtijatyyp-
piä. Voisin monesti sanoa kuten ystäväni: ”Taas meni hyvät huolet hukkaan.” Olen murehtinut ja kaikki on kuitenkin mennyt hyvin.

Tänään ajattelen erityisesti niitä suomalaisia, joilla on todellisia murheita vaikkapa toimeentulosta. Lupaukseen Jumalan huolenpidosta ei voi suhtautua kevyesti. On mietittävä, voiko koko elämänsä laskea sen varaan.

Mitä haluat saarnassasi viestiä?

Jumala on luvannut huolenpitoa ja sitä voi elämäänsä testata. Moni kristitty voi omasta kokemuksestaan kertoa, että lupaus pitää paikkansa elämän vaikeuksista ja murheista huolimatta.

Oliko tekstissä jotain vaikeaa?

Jeesus antaa yksinkertaisia käskyjä: ”Älkää huolehtiko, älkää murehtiko!” Käskyä on vaikea noudattaa. Monen meistä on vaikea luottaa. Perusturvallisuus voi olla huterasta syystä tai toisesta. Omalla kohdallani olen huomannut, että iän myötä itseensä ei suhtaudu niin vakavasti kuin nuorempana. Omien tuntemusten sijasta kannattaa luottaa Jumalaan.

Miksi kannattaa tulla kirkkoon kuulemaan saarnaasi?

Jokaisen kannattaa kuulla viesti Jumalan huolenpidosta. Jos murehtii syystä tai syyttä, viesti kannattaa kuulla usein ja kerrata sitä mielessään. Kirkossa luottamusta voi vahvistaa rukous, virrenvärssy, Raamatun jae tai saarna. Ehtoollispöydässä voi jättää elämänsä Jumalan käsiin.

Mitä harrastat ja mikä harrastuksessasi sinua viehättää?

Olen alkanut harrastaa valokuvausta ja se on saanut havainnoimaan ympäristöä uudella tavalla. Olen katellut vaikkapa taivaan lintuja, jotka Jeesus mainitsee evankeliumissa. Varsin suojattomina ne elävät elämänsä ja kasvattavat poikasiaan.

Kansan Raamattuseuran arkisto

Kansan Raamattuseuran pastori **Ulla Halttunen** saarnaa KRS:n kirkkokoppyhässä 8. syyskuuta kello 10 Viinikan kirkossa.

Katso muu tapahtumatarjonta www.tampereen seurakunnat.fi

AITOLAHDEN SEURAKUNTA

Messut klo 10

Aitolahden kirkossa

1.9. Pekka Luukkala, Miia Moilanen. Pyhäkoulu messun aikana

8.9. Mauri Nieminen, Miia Moilanen. Pyhäkoulu messun aikana

Muut

Lähetyspaja keskiviikkoisin. klo 12–15 (4.9. alkaen)

Aitolahden kirkko. Tied. Irja Kuronen p. 050 917 7449

Naisten raamattupiiri

keskiviikkoisin parillisilla viikoilla klo 18 (4.9. alkaen) Aitolahden kirkko. Tied. Teresa Anttila p. 040 771 5467

Kontemplatiivinen rukoushetki ja luettu messu 4.9.

Kontemplaatio klo 19 jatkuena luettuna ehtoollisena klo 19.30–20, Mauri Nieminen

Metsäkirkko Atalassa Halimasjärven rannalla

8.9. klo 16. Mukana pastori Terttu Haikka ja Sanna Saarinen, harmonikka. Lähte sunnuntaikävelylle tai -pyöräilylle, lenkkeilemään metsämaisemiin yksin tai perheesi kanssa. Pysähdy hetkeksi hiljentyen, kauniin luonnon helmassa, kansanlaulukirkossa. Mukana lapsiryhmä. Ota halutessasi oma istuinlusta tai retkituoli, jos haluat istahtaa mättäälle

Naistenpiiri maanantaisin parittomilla viikoilla. klo 15–17 (9.9. alkaen) Aitolahden kirkko. Tied. Leena Lahtinen p. 041 547 9399

Etuovi, eläkeikäisten kokoontumispaikka

keskiviikkoisin parittomilla viikoilla. klo 12–13.45 (11.9. alkaen) Atalan srk-koti. Ohjelmallista toimintaa mielenkiintoisten vierailijoiden ja teemojen äärellä

HARJUN SEURAKUNTA

Messut

1.9. klo 10 Tesoman kirkko, syyskauden aloitus, Jukka-Pekka Ruusukallio, Teuvo Suurnäkki, Sanna Vihervirta. Messun jälkeen rukouspalvelu ja kirkkokahvit

klo 11 Pispalan kirkko, syyskauden aloitus, Markku Komulainen, Mirella Lehtola, Tarja Laitinen ja Elina Peura

Mummon Kammarin vapaaehtoiset Veikko Rantalainen (vas.) ja Maija-Stina Uotila ovat järjestelyvastuussa Aamuhartaus ja toivevirsiä kotialttarin äärellä -tuokioista. Syyskuun 5. päivänä vieraina ovat rovasti Jaakko Kenttä ja hänen tyttärentyttärensä Ella Sipilä.

Kammarin torstaiaamu tarjoaa hartaushetken ja toivevirsiä

Aamuhartaus ja toivevirsiä kotialttarin äärellä -tuokiot alkavat torstaina 5. syyskuuta kello 10 Mummon Kammarissa.

– Hartaustilaisuuksia on toki järjestetty Kammarissa koko 20-vuotisen toiminnan ajan, mutta tänä syksynä päätettiin aloittaa tuokiot aamukymmeneltä. Myös tilaisuuden sisältöä on muokattu jonkin verran vuosien varrella, kertoo Mummon Kammarin vapaaehtoistyöntekijä **Veikko Rantalainen**, joka hankkii ohjelmanpitäjiä ja esiintyjiä tuokioihin muiden vapaaehtoisten kanssa.

Rantalaisen mukaan hartauksiin on ollut yllättävän helppo saada puhujia. Väräystä helpottavat laaja tuttavaverkosto ja vapaaehtoisten omat yhteydet.

– Vuosien varrella verkosto on vain kasvanut. Esimerkiksi eläkkeellä olevat pastorit ja diakoniatyöntekijät tulevat yleensä todella mielellään puhumaan hartaushetkiin.

Kuorokongari johtaa laulua

Puolen tunnin hartauden jälkeen lauletaan kuulijoiden toivevirsiä.

– Yleensä lauletaan niitä osallistujien rakkaimpia lempivirsiä. Toki joskus voidaan ottaa ohjelmaan vieraampiakin virsiä opettelumielessä, jos väki niin toivo, lupaa Rantalainen, joka johtaa laulua

kuorokongarin vankalla kokemuksella.

Musiikki on lähellä Rantalaisen sydäntä, sillä hän lauloi aikoinaan Händelkuorossa 27 vuotta ja toimi useita vuosia myös kuoron puheenjohtajana. Hän käy myös viikoittain laulattamassa vanhuksia Koukkuniemessä. Lisäksi hän on Mummon Kammarin Tiernapoikien kantavia voimia.

Toivevirret säestää viikoittain Kammarin vapaaehtoinen **Maija-Stina Uotila**.

Ensimmäisen hartaustuokion puhujana on Pyynikin entinen kirkkoherra, rovasti **Jaakko Kenttä**. Huilunsoitolaan kammarilaisia on luvannut ilahduttaa Kentan tyttärentytär, 8-vuotias **Ella Sipilä**.

Mummon Kammarin kyläpaikkaan pääsee ilman kynnyksiä rollaattorilla sekä pyörätuolilla. Paikalla olevat emännät ja isännät auttavat muutenkin tulijoita. Tuokion jälkeen voi jäädä juomaan pulakahvit tai viivähtää muuten vielä hetki vaikka selailemalla lehtiä.

Kirsi Airikka

Aamuhartaus ja toivevirsiä kotialttarin äärellä -tuokiot järjestetään torstaisin kello 10 Mummon Kammarissa, jonka osoite on Otavalankatu 12 A.

klo 12 Lielahden kirkko, syyskauden aloitus, Rainer Backström, Martti Lammi, Janne Salmenkangas
klo 17 Pispalan kirkko, Taizé-messu. Saarnan tilalla hiljaista mietiskelyä. Messussa lauletaan ranskalaisen, Taizén eku-meenisen luostariyhteisön lauluja. Niiden sanat ovat lyhyitä säkeitä, joita toistetaan useita kertoja. Messu kestää noin tun-

nin. www.luottamuksenmessu.fi
8.9. klo 10 Tesoman kirkko, Veli-Pekka Järvinen, Jukka-Pekka Ruusukallio, Tarja Laitinen. Messun jälkeen rukouspalvelu ja kirkkokahvit
klo 11 Pispalan kirkko, Kristiina Hyppölä, Markku Komulainen, Sanna Vihervirta
klo 12 Lielahden kirkko, Martti Lammi, Tarvo Laakso, Tarja Laitinen

Aaumessu klo 8.30
4.9. ja 11.9. Tesoman kirkko

Muut

Hyvä 50- ja 60-luvun nuori! Kokoonnumme jälleen 1.9. klo 12 Lielahden kirkolla messuun. Sieltä menemme Torpalle syömään ja muistelemaan menneitä. Lounaalle ilmoittautuminen to 29.8. mennessä:

sanomaan.

– Kirkon tehtävänä on viljellä ja varjella luomakuntaa. Kierrättämällä hyväkuntoista tavaraa voidaan vähentää jätteen määrää.

Keskustorin 450 myyntipöydältä löytyy melkoinen valikoima tuotteita eli tyhjin käsin kenenkään ei tarvitse lähteä pois.

Arja Joutsen, 050 3275 775
Olli Lehtipuu, 050 9179 999
Osmo Palvanen, 040 7363 534
Marja Oksanen, 040 804 8152

Raamattupiiri aloittaa syyskauden 2.9. klo 14, Lentävänniemen srk-koti Talentti

Miesten Mission-klupi 3.9. klo 17.30
Tesoman kirkko joka kuukauden 1. ja 3. tiistai
Klo 17.30 lenkki ja punttisali, 19.30 sanaosuus, ilta päättyy klo 20.15. Tied. Reino Mäkelä p. 040 064 6685

UUTTA! Radioraamis Tesoma tiistaisin klo 18 parillisilla viikoilla (3.9. alkaen) Tesoman kirkon takkahuone. Kuuntelemme Radioraamattupiiri-ohjelman, jossa keskustelevat Eero Junkkaala, Riitta Lemmetyinen ja Aino Viitanen. Ohjelma pohjustaa yhteistä keskustelua. Syksyn aiheena Apostolien teot. Tied. p. 045 265 3463

Miestenilta 10.9. klo 19
Torpan kurssikeskus ”Tiede ja usko”.
Klo 17 alkaen sauna, klo 18.15 kahvit, klo 19 avaussanat Teuvo Suurnäkki, n. klo 19.15 alustus professori Tapio Puolimatka, n. klo 20 keskustelu, n. klo 20.20 illan sana Erkki Parikka. Ilta päättyy n. klo 20.30.

Naisten kuntojumppa
Haukiluoman srk-keskuksessa keskiviikkoisin klo 18 (11.9. alkaen)

Harjun seurakunnan poika- ja tyttötyön Syysleiri I 4.–7.luokkalaisille Rajalassa 27.–29.9. (38 € jäsenille/45 € kirkkoon kuulumattomille)
Syysleiri II 1.–3. luokkalaisille Päiväkummussa 23.–24.11. (25 € jäsenille/30 € kirkkoon kuulumattomille) Ilm. leireille alkaa 28.8. nettisivuillamme www.harjunlapset.fi/leiritjaretket
Mukaan pääsee kummallekin leirille ilmoittautumisjärjestyksessä 30 leiriläistä!

Kerhotoiminta 1.–7.1k:lle alkaa viikolla 37. Tsekkaa kerhot nettisivulta www.harjunlapset.fi

HERVANNAN SEURAKUNTA

Messut klo 11
Hervannan kirkossa
1.9. TT Jouko Martikainen,

Yövuoro-toiminta etsii vapaaehtoistyöhön nuorten asioista kiinnostuneita aikuisia.

Tampereen kaupungin nuorisopalvelujen ja Tampereen seurakuntien perhe- ja nuorisodiakonia Messi aloittivat yhteistyössä jalkautumiset nuorten pariin Yövuoro-nimellä viisi vuotista sitten.

Yövuoro on vapaaehtoistyöhön perustuvaa toimin-

Soile Rantavuori-Kähärä, Riikka Heikkinen ja Martti Syrjäniemi, gospel-kuoro
8.9. Piispa Matti Repo, Juhani Räsänen, Riikka Heikkinen ja Martti Syrjäniemi, gospel-kuoro ja seurakuntakuoro. Hervannan 40-vuotisjuhlamessu

Muut Kaikille avoin kesäraamattupiiri 28.8. klo 17.30 kirkossa

Evangeliumin ilta 28.8. klo 18.30 kirkon toimituskappeli

Äiti-lapsi -leiri 30.8.-1.9. Ilkon kurssi-keskuksessa Kangasalla. Yhdessä oloa ja iloa tuttuun tapaan!
Tied. ja ilm. Virpi Savela-Saarinen p. 050 561 0604

Torinon käärinliina -näyttely 1.9.–15.10. Hervannan kirkossa, Lindforsinkatu 7. Avoinna arkisin klo 12–18, sunnuntaisin klo 13–18, koululais- ym. ryhmille tilauksesta myös muina aikoina. Näyttely on osa Hervannan seurakunnan 40-vuotisjuhlaa. Avajaiset ja yleisöseminaari sunnuntaina 1.9. klo 13–16. Sen avaa ja juontaa Hervannan kirkkoherra Juhani Räsänen. Lue lisää s. 8–9.

Evangeliumin ilta 4.9. ja 11.9. klo 18.30 kirkon toimituskappeli

Café Olohuoneen Kohtaamispaikka (kauppakeskus Duo) **5.9.** klo 14. ”Hervanta 40 vuotta”. Kirkkoherra Juhani Räsänen haastattelee Tampereen entistä kaupunginjohtaja Pekka Paavolaa

HÄRMÄLÄN SEURAKUNTA

Messut klo 10
Härmälän kirkossa
1.9. Antero Eskolin, Markku Ylipää.
8.9. Päivi Repo, Markku Ylipää. klo 15 Vauvakirkko, Päivi Repo, Markku Ylipää. Ota vauvalle mukaan oma helistin. Tämän vuoden puolella kastetut saavat kastepuusta oman nimimagneetin mukaan. Tervetuloa kirkkohetkeen perheen pienimpien kanssa.

Muut Naisten ja miesten ilta 4.9. klo 18 Kuuselan Seniorikeskuksessa, Nuolialantie 46 ”Jumalan merkitys avioliitossa” illan vieraina Marjo-Riitta ja Hannu Ruuska-nen. Sauna klo 18, klo 18.30 teetarjoilu (vapaaehtoinen maksu), klo 19.15–20.30 ohjelmaosuus. Illassa mukana

taa, jossa tehdään ennalta-ehkäisevää nuorisotyötä katupartioinnin keinoin.

– Kyttäämistä toiminta ei kuitenkaan ole, vaan välittämistä ja luottamuksellisen aikuiskontaktin tarjoamista nuorille, kertoo Tampereen kaupungin nuoriso-ohjaaja **Mertsi Tamminen.**

Tule tutustumaan Yövuoroon perjantaina 30. elokuuta kello 18 nuorisopalvelujen toimistolle,

Rea Maakanen, p. 050 586 0674 ja Mirja Rautkoski p. 050 414 2212 sekä Aimo Tikka ja Antero Eskolin

Pelikaveri-infoilta 9.9. klo 18–20 Peltolammin srk-keskus. Toimintaan haetaan aikuisia, jotka tapaavat säännöllisesti varhaisnuori-ikäisiä 1–2 kertaa kuussa esim. mukavan harrastuksen ja yhdessäolon parissa. Mukana nuoriso-ohjaaja Jaakko Pulkkinen ja Pekka Pesonen. Ilm. jaakko.pulkkinen@evl.fi tai p. 050 574 4927

Ompeluseura maanantaisin klo 18 (9.9. alkaen) Härmälän kirkko. Tied. Tuulikki Puolamäki p. 0400 624 395

Lähetyspiiri tiistaisin parittomilla viikoilla klo 13 (10.9. alkaen) Peltolammin srk-keskuksessa
Nimikkolähettien yhteystiedot Ritva Kuosmaselta p. 050 324 7601

KALEVAN SEURAKUNTA

Messut klo 10
Kalevan kirkossa
1.9. Jukka Kuusisto, Kati Eloranta, Eliina Lepistö ja Kari Nousiainen
klo 12 jumalanpalvelus, Lapinniemen kappeli, Lapinniemenranta, Jukka Kuusisto, Eliina Lepistö. Huom. seuraava jumalanpalvelus 15.9. klo 12.
8.9. Kati Eloranta, Salla Häkkinen, Eliina Lepistö, Kari Nousiainen, seurakuntakuoro

Muut Medialähetyksen ystävät - Sanansaattajat yhdessä Järvensivun srk-talo kerran kuussa torstaisin. 29.8. klo 14 Toivon lähteet, Jyrki Pikkarainen. Yhteistyössä Medialähetys Sanansaattajien kanssa www.sansa.fi

Kesäinen saunailta koko perheelle to 29.8. Luhtaanrannassa, Luhtaanrannantie 62. Naisten sauna klo 18–19.30, miehet klo 19.30–21. Makkaranpaistomahdollisuus, omat eväät. Tied. Jyrki Pikkarainen, p. 050 326 2388

Perheretki Korkeasaareen 31.8. Tied. vapaista paikoista p. 040 804 8153 (ma–pe klo 9–15).
Ainot ja Einot -ryhmä lapsiperheille ja eläkeläisille maanantaisin klo 9.30–11 (2.9. alkaen) Kalevan kirkon sali 1. Leikkiä, askartelua, leipomista, ulkoilua, laulelua, hiljentymistä. Kahvi 0,50 €,

osoitteeseen Puutarhakatu 11, 3. krs.

Samalla keskustellaan siitä, mitä Tampereen nuorille kuuluu tänään ja nautitaan syntymäpäiväkahvit Yövuoron kunniaksi.

Kahvitarjoilun vuoksi ilmoittautuminen viimeistään torstaina 29.8.: mertsitamminen@tampere.fi

mehu, pulla 0,50 €. Tied. Susanna Laitinen p. 050 541 5790.

Käsityöpiiri maanantaisin. klo 18–20 (2.9. alkaen) Kalevan kirkon sali 1.Ota oma käsityö mukaan ja tule ideoimaan, aloittelijat myös tervetulleita! Ohjaajana on Elisa Tuominen, tied. Heli Haavisto puh. 050 571 3106.

Raamattuluennot Luukkaan evankeliumista torstaisin klo 18 Kalevan kirkon sali 1, pastori Pekka Paakkanen (3.9. alkaen)

Hyvän mielen kerho mielenterveyskuntoutujille 4.9. ja 18.9. klo 13–14.30, Näkövammaisten toimintatila Myötätuuli, Ilmarinkatu 10. Tied. Heli Haavisto, p. 050 571 3106.

Kalevan lähetyspiiri parillisten viikkojen torstaina klo 14 Kalevan kirkon sali 1, Kalevan kirkko
5.9. Jyrki Pikkarainen.

Heprealaisten laulujen kurssi 7.9. klo 10–14 Kissanmaan srk-koti. Tied. Arja Niemelä p. 040 751 1660. Järj. Israelin Ystävyyssseura ry

Perheretki Heurekaan 8.9. Lähtö Kalevan kirkolta klo 9. Hinta aikuiset 30 €, 6–15-v. 25 €, 3–6-v. 12 €, alle 2-v. ilmainen. (sis. matkat, sisäänpääsy, Zula-partio-elokuva ja lounas) Ilm. 31.8. mennessä puh. 040 804 8153. www.tampereenseurakunnat.fi/kalevanlapset

Kalevan päivänä monenmoista meininkiä Kalevan kirkolla! 8.9. klo 11.15–13. Messun jälkeen paljon mukavaa näkemistä ja tekemistä koko perheelle. Mm. kahvia, mehua ja pullaa (vapaaehtoinen maksu lähetysten hyväksi), arvontaa, vohveleiden paistamista (vapaaehtoinen maksu partion tukemiseksi), kirpputori, askartelua, kirkollisten juhlien kat-tausehdotelmia ym. Kirkko-salissa mm. urkumusiikkia sekä aarteen etsintää.

Anjan Iloiset Askartelijat maanantaisin klo 9.30–13 (9.9. alkaen) Kalevan kirkon sali 10. Pieni materiaalimaksu, ohjaajana Anja Liukko

Ruokapiiri aikuisille maanantaisin klo 10 (9.9. alkaen) Kalevan kirkon ruokakeittiöllä. Hinta 2 €. Ohjaajana Nils Rosvall. Tied. Anna-Leena Mansukoski p.050 571 3104

Kalevan Kirkontupa tiistaisin klo 11–12.30

Sydänystävää vailla?

Aleksanterin kirkon alasali

pe 13.9. klo 15 seniorideitit yli 55-v. klo 18 40–55-v.

Ilmoittaudu 11.9. mennessä www.suurellasydamella.fi

Hinta 10 € • Tied. p. 050 381 7177, pikadeitit@evl.fi

tampereensinkut.fi TAMPEREEN SEURAKUNNAT

(10.9. alkaen) Kalevan kirkon sali 10. Ohjelmaa ja yhdessäoloa. Tied. Anne Joronen p. 050 345 1162

Jumalan kämmenellä -perhepyhäkoulu 10.9. klo 17.30–19
Kalevan kirkon srk-sali. Kirkkohetki askartelua, tempurata tai leikkejä/pelejä, iltapala

Kissanmaan lähetyspiiri keskiviikkoisin parittomina viikkoina klo 14 (11.9. alkaen) Kissanmaan srk-koti, Sudenkatu 6.
11.9. Kirsti Jokihaara

Tullaan tutuksi -ryhmä eläkeikäisille torstaisin klo 13–14.30 Kalevan kirkolla salissa 10, alkaa 12.9. Syyskausi 12.9.–10.12. Kahvimaksu 1 €. Tied. Anne Joronen p. 050 345 1162

Kissanmaan Kohtaamispaikka 12.9. klo 13–14.30 Kissanmaan seurakuntakodilla, Sudenkatu 6, joka toinen torstai (pariton viikko). Kahvi ja pulla 1 €. Ohjelmaa ja yhdessäoloa. Syyskausi 12.9.–5.12. Tied. Päivi Löytty p. 050 526 2838

MESSUKYLÄN SEURAKUNTA

Messut 1.9. klo 10 Messukylän kirkko, Heidi Peltola, Jari Nurmi, Heikki Hinssa. klo 12 Linnainmaan srk-keskus, Janne Häkkinen, Petri Karaksela.
8.9. klo 10 Messukylän kirkko, Valto Käkelä, Jari Nurmi, Katja Viljamaa. klo 12 Kaukajärven srk-talo, Tuula Haavisto, Heikki Hinssa. klo 17 Iltamessu Uudenkylän srk-talo, Jari Nurmi. Pyhäkoulu (3+), varkkikerho.

Muut Diakoniapiiri 29.8. klo 14 Linnainmaan srk-keskus. ”Yksin emme työtä tee, toinen toista tarvitsee” – tule siis mukaan jakamaan ja saamaan. Tied. diakoni Ritva Fabrin p. 050 586 5183

Naisten lentopallo 29.8. klo 17.30 Kaukajärven srk-talo. Syyskausi 20 euroa.

Naisten kuntojumppa 29.8. klo 18.30 Kaukajärven srk-talo. **4.9.** klo 18 ja 19 Uudenkylän srk-talo. Syyskausi 20 €

Israelilaisten tanssien illat maanantaisin (alkaa 2.9.)Kaukajärven srk-talo.

Alkeisryhmä klo 17.45. Jatkoryhmä klo 18.45

Sadonkorjuumessu 4.9. klo 9.30 Messukylän vanha kirkko. Tervetuloa aloittamaan syyskautta yhdessä!

Ikäihmisten virkistyspäivä 4.9. klo 11.30 Linnainmaan srk-keskus. Ehtoollisen vietto, keittolounas ja ohjelmatuokio ”on täynnä lahjojasi, kätesi Jumala”. Päivässä mukana Sisko-Helena Miettinen, Ritva Fabrin.

Kaukajärven pappapiiri 5.9. klo 10–12 Kaukajärven srk-talo. Tied. Sisko-Helena Miettinen p. 040 804 8672

Kaukajärven lähetyspiiri 5.9. klo 14 Kaukaharjun palvelutalossa, Keskisenkatu 15

Töppösummut 5.9. klo 14 Linnainmaan srk-keskus ”Juttu lentää ja puikot kilisee” – tule mukaan! Tied. Ritva Fabrin

Miesten saunailta 5.9. klo 17–21 Luhtaanrannan leirikeskus. Luhtaanpalloa, sauna, pientä talkootyötä, alustus aiheesta noin klo 19, rukousta, yhteyttä miesten kesken nyyttäriperiaatteella.

Parisuhdeiltapäivät sunnuntaisin klo 16–19 Levonmäen srk-kodilla. Teemat: **8.9.** Viestintä parisuhteessa, **13.10.** Tunteet pelissä!, **24.11.** Vanhemmuuden ilot ja haasteet. Alustus, keskustelua pienryhmissä ja pareittain. Välipalatarjoilu. Lastenhoito järjestetty. Mukaan mahtuu neljä paria. Tied. ja ilm. koko syksyyn viimeistään pe 5.9. pirjo.tuiskunen@evl.fi tai 050 327 6254.

Naisten aamukahvit 11.9. klo 9.30 Messukylän srk-talo, ”Lähetin elämää Namibiassa”, lähetystyöntekijä Elise Lehtinen.

Vanhemman väen ja merimieskirkkopiirin iltapäiväkahvit 11.9. klo 13 Levonmäen srk-koti

Kirkontupa klo 10 maanantaisin Uudenkylän srk-kodissa, tiistaisin Kaukajärven srk-kodissa ja keskiviikkoisin Linnainmaan srk-keskuksessa.

Ruokatunti – kaikille seurakuntalaisille avoin ruokailu klo 12.45 maanantaisin Uudenkylän srk-kodissa, tiistaisin Kaukajärven srk-kodissa, keskiviikkoisin Linnainmaan srk-keskuksessa ja torstaisin Messukylän srk-kodissa.

Vuorovaikutustaitoja Toimiva perhe -kurssilta

”Onko muita keinoja kuin uhkailu, lahjonta ja kiristys? Miten ne lapset muka saadaan kuuntelemaan? Ja että vielä kertoisivat asioitaan minulle!”

Toimiva perhe on vanhemmille ja muille kasvattajille tarkoitettu kurssi, jossa vuorovaikutustaitoja opettelemalla saadaan valmiuksia hyvään perhe-elämään ja ongelmien rakentavaan ratkaisemiseen.

Kurssi järjestetään kahdena viikonloppuna 14.–15. syyskuuta ja 5.–6. lokakuuta Uudenkylän seurakuntatallossa, osoitteessa Ali-Huikkaantie 13.

Kurssin kouluttaja on **Merja Viljanen**. Kurssimaksu 60 euroa ja puolisolta 50 euroa, joista 5 euroa maksetaan ilmoittautumismaksuna ja loppuosa kurssilla. Hintaan sisältyvät kurssimateriaali ja kahvi.

Tiedustelut ja sitovat ilmoittautumiset: heta.kojo@gmail.com tai p. 040-537 2377 Heta Kojolle 3. syyskuuta mennessä. Osallistujilta edellytetään kokoaikaista osallistumista. Kurssi kestää 24 opituntia, kurssiaika päivittäin klo 9–16 (sisältää puolentoistatunnin lounastauon). Lisätietoja kurssista antaa kouluttaja, p. 050 3300 494. Kurssin järjestävät Agricola-opintokeskus ja Messukylän seurakunta.

Elämää kuolevan lähellä

Pirkanmaan Hoitokoti haakee vapaaehtoistyöntekijöitä. Lähde mukaan mielekkääseen ja monipuoliseen vapaaehtoistyöhön! Tule kuulemaan lisää esittelyiltään maanantaina 2. syyskuuta kello 16.30–19.

Haastattelujen jälkeen hoitokoti järjestää peruskoulutusta vapaaehtoistyöhön valituille vapaaehtoisille. Koulutuspäivät ovat 16.9., 19.9., 23.9., 26.9., 30.9., 3.10.,

7.10. ja 9.10. kello 16.30.

Perehtyminen jatkuu nimetyn vapaaehtoisummin kanssa ja säännöllisesti järjestettävissä koulutuksissa.

Vuodesta 1988 toiminut Pirkanmaan Hoitokoti on Pohjoismaiden ensimmäinen saattokoti. Sitä pitää yllä Syöpäpotilaiden Hoitokotisäätiö. Potilaat ovat pitkälle edennyttä syöpää tai muita parantumattomia sairauksia sairastavia, elämänsä

viime vaiheita eläviä ihmisiä.

Pirkanmaan Hoitokoti sijaitsee osoitteessa Lääkärintie 13.

Lisätietoja: www.pirkanmaanhoitokoti.fi Tiedustelut ja ilmoittautumiset esittelyiltään, p. 050 440 1338 tai johanna.colliander@pirkanmaanhoitokoti.fi

PYYNIKIN SEURAKUNTA

Messut klo 10
Aleksanterin kirkossa
1.9. Sami Uusi-Rauva, Ari Rantavaara, Sanna Toivola
8.9. Ari Rantavaara, Sami Uusi-Rauva, Sanna Toivola.
Uudet nimikkolähetit Marjut ja Amarjit Chugh siunataan matkaan Intiaan.

Muut
Rukouksen ja ylistyksen ilta 28.8., 4.9. ja 11.9.
klo 18.30 Pyyntien kirkontupa

Raamattupiiri 29.8.
klo 14.30 Aleksanterin kirkon krypta. Hepr. 13, Millaista on Jumalan tahdon mukainen elämä – elämä niin? Säde Siira

Ehtoollishartaus
Aleksanterin kirkossa,
29.8. klo 17 Säde Siira,
5.9. klo 17 Merja Halivaara

Raamatun luentaa ja rukouksia 3.9. klo 12
Aleksanterin kirkko

Äitien rukouspiiri
kokoontuu tiistaisin klo 16, parillisilla viikoilla Aleksanterin kirkon kappelissa ja parittomilla viikoilla kirkon kryptassa.

Kaiken maailman kirjoja – lukupiiri kirjallisuuden ystäville 3.9. klo 17
Seurakuntien talo, Emmaus (2. krs). Tutustumme eri maihin ja maanosiin lukien ja keskustellen. Yhteistyössä Tuomio-kirkkoseurakunnan kanssa

Lähetyspiiri
tiistaisin klo 13 Aleksanterin kirkon kryptassa.
10.9. Miten naisen arvo lasketaan? Tasaus-kampanja 2013, Seija Partanen, SLS

TEISKON SEURAKUNTA

Messut klo 10
Teiskon kirkossa
1.9. Perhemessu, Tero Matilainen, Tuuli Muraja.
Teiskon srk-kodilla Sadonkorjuujuhla ja tarjoilua
8.9. klo 18 Iltakirkko, Tero Matilainen, Tuuli Muraja.
Piccolon Kamarikuoro, solistinaan Tuija Pajunen sopraano, Lauri Tikkanen piano, johtaa Heikki Hinssa. Mustaa Musiikkia – Black Gospel

Muut
Naisten jumppa Terälässä, Niemikyläntie 14 maanantaisin klo 19 (2.9. alkaen)
Kämmenniemen koululla, Paavolantie 4, maanantaisin klo 19.30 (2.9. alkaen)

Saarentupa ikäihmisille
keskiviikkoisin. klo 10–13.30 (4.9. alkaen) Kämmenniemen

kerhuhuone. Lisät. Tuula-Mari Niemi p. 050 501 2970

Keski-Teiskon pyhäkoulu 8.9. klo 15
Teiskon srk-talo. Tehdään pyhäkoulukassit

Joukontupa 10.9.
klo 13–14.30 Kotilinnan kerhuhuoneella, Ullakonvainio 5. Kämmenniemeläisille tarkoitettu avoin kahvitteletti. Lisätiedot Tuula-Mari Niemi p. 050 501 2970

TUOMIOKIRKKO-SEURAKUNTA

Messut klo 10
Tuomiokirkossa
1.9. Amélie Liehrmann, Asko Peltonen, Henri Hersta, Tuomas Laatu
8.9. Urkuri Henri Herstan virkaanasettaminen, Mari Korhonen-Hietä, Olli Hallikainen, Tuomas Laatu
Tuomiokirkon kuoro Pirkanpojat C-ryhmä, joht. Jouni Rissanen

Muut
Katariinan Seniorit
maanantaisin klo 9.30–11.30 (2.9. alkaen) Srk-koti Katariina. Syyskauden aloitus, Minna Sormunen. Jumppa klo 9.30 ja kahvitteletti klo 10. Piiri jatkuu viikottain 2.12. asti. Lisät. Minna Sormunen p. 050 518 4683

Tuolijumppa maanantaisin klo 10–11 (2.9. alkaen) Seurakuntien talo, Näsin sali (2. krs.). Ikäihmisille sopiva reipas tuolivoimistelu, vetäjä Tuula Kivistö. Kauden aloitus, jumppa jatkuu viikottain 2.12. asti. Lisät. Hanna Välimaa p.050 329 5336

Käsityö- ja askartelukerho
2.9. klo 14–17 Tuomiokirkon alasali. Tuotteita myydään lähetystyön hyväksi mm. Lähetyskauppa Taskussa, Viikinsaaren kappelissa ja seurakuntamme myyjäisissä. Mukaan voi tulla milloin vain, olet lämpimästi tervetullut! Tied. Sanna Kramer p. 050 574 4920.

HETI hengellinen tiistaikerho parillisten viikkojen tiistaisin klo 13–14.30 Seurakuntien talo, Emmaus (2. krs.)
3.9. Jaakko Kenttä: Kesän mentyä. Vetäjinä Sirkka Vilenius ja Tuula Kivimäki
Jatkuu 10.12. asti. Lisät. Minna Sormunen p. 050 518 4683

Uusia eväitä elämän reppuun = UUER parittomien viikkojen tiistaina klo 13–15 (10.9. alkaen) Seurakuntien talo, Emmaus (2. krs). Toimintaa erityisesti työttömille ja työikäisille, joilla on vapaata

päiväsaikaan. Järjestää Tuomio-kirkkosrk ja Pyyntien srk. Toiminta jatkuu 3.12 asti. Lisät. Minna Sormunen p. 050 518 4683

Helenan piiri 10.9.
klo 17–19 Seurakuntien talo, Emmaus (2. krs). Kokoonnumme kuulemaan tuoreita terveisiä nimikkolähetiteiltämme, jakamaan tietoa lähetystyöstä heidän kentillään, lähettämään terveisiäamme ja rukoilemaan heidän työnsä puolesta. Kuukauden toisena tiistaina, 10.12 asti.

VIINIKAN SEURAKUNTA

Messut klo 10
Viinikan kirkossa
1.9. Daniel Hukari, Ismo Kunnas, Veikko Myllyluoma
8.9. KRS:n kirkkopyhä, Ulla Halttunen, Daniel Hukari

ENGLISH SERVICE

With Holy Communion at the Old Church every Sunday at 4 p.m. After the service coffee and tea served. Sunday School for kids, Bible reflection
1.9. Rev. Teuvo Suurnäkki
8.9. Rev. Risto Korhonen

SVENSKA FÖRSAMLINGEN

Tammerfors svenska församling firar tillsvidare gudstjänst/hög-massa varje söndag kl 10.30 i Pyyntien församlingshem, Kisa-kentänkatu 18. Du är också alltid välkommen att ringa kansliet tel. 040 804 8150.

AVOIN KIRKKO

Aleksanterin kirkko on avoinna arkisin ma–pe klo 12–18, jolloin paikalla on päivystävä seurakuntalainen. Klo 16–18 on myös pappi tavattavissa, klo 17 rukoushetki. Ehtoollishartaus torstaisin klo 17. Junnukappeli eli avoimet ovet kouluikäisille keskiviikkoisin klo 14–16 Aleksanterin kirkossa

ETSIJÄT JA EPÄILIJÄT

keskiviikkoisin klo 17–19, joka toinen viikko Seurakuntien talo, Emmaus 2.krs (Näsilinnankatu 26)
4.9. Usko ja pyhät kirjat
18.9. Kuolema,
2.10. Kosmoksen lopun ajat
16.10. Tarvitaanko Neitsyt Mariaa?
30.10. Kummiuden haasteet
13.11. Kristilliset ääriilikkeet
27.11. Jumala on
11.12. Syyskauden päättäjäisjuhla. Lisät. Ville Aalo (p. 050 468 8484/ ville.aalo@evl.fi) Katso lisää s. 10

HAUTAUSMAAOPASTUS

28.8. klo 18 Messukylän hautausmailla. Kierros alkaa Messukylän vanhalta kirkolta iltahartaudella ja päättyy uudelle kirkolle.
29.8. klo 18 Kalevankankaan hautausmaa. Kierros alkaa pääportilta Hautausmaakadulta. Hartaus.

KUOROT

Aitotahti-kuoro
torstaisin (29.8. alk.) klo 18–19.30 Aitolahden kirkko
Uusia laulajia otetaan mukaan. Tied. Miia Moilanen p. 050 534 3032

Oma Ääni -kuoro
aloittaa to 29.8. klo 18.30 Härmälän kirkon seurakuntasalissa. Etsimme kadonnutta ääntä ja teemme harjoituksia yhdessä. Tiedustelut Markku Ylipää p. 050 599 7018.

Gospel Grove
aloittaa pe 30.8. klo 17–19 Härmälän kirkossa, Antinkatu 1. Nuorten musiikkitoimintaa laulajille ja soittajille perjantaisin klo 17–19. Tiedustelut Anne Huhtala 0400 178 636.

Seurakuntakuoro ja gospelkuoro
harjoitukset torstaisin klo 18–20 Hervannan kirkko. Kuoroa johtaa kanttori Riikka Heikkinen p. 050 599 7347, etunimi.sukunimi@evl.fi. Uudet laulajat ovat tervetulleita.

Seurakuntakuoro
Toiminta alkaa ke 4.9. klo 14–16 Kalevan kirkon salissa 10. Harjoitukset keskiviikkoisin klo 14–16, uusille laulajille äänensoveltuvuustesti.

Lauluryhmä YxLysti
keskiviikkoisin klo 17.30–19 Kalevan kirkon salissa 10. Lauluryhmä työikäisille naisille. Aloittaa yhteisharjoituksilla Arctos-kuoron kanssa 4.9. klo 18, jatkossa kuorojen yhteisharjoitukset kuukauden 1. keskiviikko. Uudet laulajat tervetulleita. Tied. kanttori Kari Nousiainen p. 050 304 1365

Lauluryhmä Arctos
keskiviikkoisin klo 19–20.30 Kalevan kirkon salissa 10. Lauluryhmä työikäisille miehille. Aloittaa yhteisharjoituksilla YxLysti-kuoron kanssa 4.9. klo 18, jatkossa kuorojen yhteisharjoitukset kuukauden 1. keskiviikko. Uudet laulajat tervetulleita. Tied. kanttori Kari Nousiainen p. 050 304 1365

Uusi lasten kuoro
aloittaa to 5.9. klo 17 Kalevan kirkon salissa 10. Tied. kanttori Kari Nousiainen p. 050 304 1365.

Kehittyneet Laulajat -kuoro aloittaa to 5.9. klo 18 Kalevan kirkon salissa 10. Se harjoittelee torstaisin klo 18–19.30. Tervetuloa myös uudet laulajat! Tied. kanttori Kari Nousiainen p. 050 304 1365. Katso lisää s. 6

LÄHDEKAPPELI

Seurakuntien talossa, Näsilinnank. 26, avoinna hiljentymistä varten arkisin ma–to klo 8–15 ja perjantaisin klo 8–14

LÄHETYSKAUPPA TASKU

Muutto uusiin tiloihin on käynnissä. Uusi kauppa avataan syyskuussa

osoitteessa Näsilinnankatu 26. Tervetuloa tutustumaan!

MATERIAALIPALVELU

Materiaalipalvelu on muuton vuoksi suljettu 2.9.–22.9. Palvelemme uudessa osoitteessa Näsilinnankatu 26, 5. krs. Avoinna 23.9. ma–pe klo 9.30–15.30. Puh. 040 804 8281.

MUMMON KAMMARI

Mummon Kammari -Vapaaehtoisen vanhustyön keskus
www.mummonkammari.fi

Lähimmäisavunvälitys vanhuksille p. 03 219 0711 ma–to klo 8.30–10.30 Toimisto p. 03 219 0455 ma klo 9–17, ti–to 9–14. Otavalankatu 12 A, syyskuun näyttelynä Anne Ikosen öljyväritöitä: Vuosi.

Kyläpaikka kaikenikäisille (2.9. alkaen)

Maanantai
klo 10 Äiti Teresan peittotalkoot
2.9. klo 12 Näytelmäryhmä Mukavat
9.9. klo 14 Kirjojen ystävät, kesän lukelämyksiä.

Tiistai
klo 10 Askartelutalkoot ja Tumpputiistai
3.9. klo 13 Perehdytys vapaaehtoiseen vanhustyöhön (2. osa ti 10.9. klo 13). Tied. ja ilm. toimistoon tai kotisivuilta.

Keskiviikko
4.9. klo 10 Leskien Klubi -kahvila, Duo Ajaton, Aamupäivän iskusäveliä.
4.9. klo 10–12 Nettinurkassa opastusta ikäihmisille

Rikka Mäkelä

Bikerit koulukiusaamista vastaan

Tammelan kansakoulun oppilaat saavat vakuuttavia vieraita elokuun lopussa, kun karskit motoristit päräyttävät letkassa Tammelan kansakoulun pihamaalle 30. elokuuta kello 9.45.

Moottoripyöräkerho Sons Of Abraham MCC vastustaa koulukiusaamista.

Kyseessä on Sons Of Abraham MCC- ja Fenix MCC -moottoripyöräkerhojen koulukiusaamista vastustava tempaus.

– Ajamme letkassa koulun pihalle, esittelemme koululaisille pyöriä ja pidämme juhlasalissa tilaisuuden, jossa puhumme kiusaamista vastaan. Kannustamme jokaista mahdollisuksiensa mu-

kaan auttamaan koulukaveria, kertoo Sons Of Abraham MCC:n presidentti **Ari Santaharju**.

– Samalla haluamme haastaa ja rohkaista muitakin kerhoja ja yksittäisiä bikereita astumaan kotipaikkakunnillaan esiin hyvän ja tärkeän asian puolesta ja järjestämään vastaavia tempauksia alueen kouluissa.

Soitonopetuksessa ja muskareissa vielä tilaa

Tampereen seurakuntien soitonopetukseen eli Kirkkomusiikanti-toimintaan mahtuu mukaan vielä uusia soittajia.

Vapaita paikkoja on vielä seuraavissa soittimisissa: piano, kirkkorurut, harmonikka, kantele, kitara, laulu, lyömäsoittimet, nokkahuilu, poikkihuilu, klarinetti, saksofoni, sello, trumpetti ja viulu.

– Ilmoittautuminen on meilläään ja päättyy, kun paikat tu-

levat täyteen. Opetukseen ei ole yläikärajaa, kertoo Tampereen seurakuntien vs. musiikinopetuksen johtaja **Tuulikki Peltola**.

Myös Kirkkomuskareihin mahtuu mukaan. Muskareihin voi ilmoittautua mukaan myös kesken kauden.

Lisätietoja ja ilmoittautuminen: www.tampereenseurakunnat.fi/toimintaa/musiikki

klo 12 Shakki, 2. krs
klo 13 Nyt laulajaiset on!
4.9. Veikko Rantalainen ja Maija-Stina Uotila
11.9. Mirja Wallin ja Kristiina Erälaukko

Torstai
klo 10 Aamuhartaus ja toivevirsiä kotialttarin äärellä. Katso lisää s. 10
5.9. rovasti Jaakko Kenttä

· T-paitojen (Viel on virtaa - ja tietsikka) myynti (á 20 €) toimisto 2.krs. Tuotto nuorten työllistämiseen vanhusten ulkoiluavuksi.

MUSTA LAMMAS

asunnottomien ja päihdeongelmaisten päiväkeskus, Pellavatehtaankatu 17 G, p. 03 389 1841. Avoinna ma-to klo 7.30-13, pe klo 7.30-11.30.

Vaatepalvelu auki ma-to 7.30-12, pe klo 7.30-11. Vaatepalvelun lahjoitukset p. 040 804 8143

Keitto tai puuro 1 € ma-to 10-12 ja pe 9.30-11. Lauantain aukiolot jatkuvat lokakuussa 5.10. alkaen ja **Pullakirkot** perjantaisin 4.10. alkaen.

MYÖTÄTUULI

Aurinkoklubi
lidesrannan srk-koti, lidesranta 5
Tiistai 10.9. klo 17-19

Kuurojentyö Viittomakielinen seurakuntapiiri
Tiistai klo 16-18 Myötätuuli, Ilmarinkatu 10, Tampere 10.9. / 15.10. / 12.11. / 10.12.

Viittova Olohuone
Keskiviikkoisin klo 13-15, lidesranta 5
Vapaamuotoinen kohtaamispaikka – pannu kuumana

Näkövammaistyö
Myötätuuli, Ilmarinkatu 10
Ke 11.9. klo 13 Miestenpiiri
To 12.9. klo 13 Syyskauden avajaiset

NUORET AIKUISET/ UUSI VERSO

www.uusiverso.fi
Varikkomessu 1.9. klo 17 Aleksanterin kirkko. Hyvää musaa ja Jumalan sanaa rennossa ilmapiirissä! Varikkomessu on perinteisestä jumalanpalveluksesta muokattu, rohkeasti uudistettu versio. Saarnan ajaksi on lapsille pyhäkoulua kahdessa ryhmässä (2,5-5v ja 6v-), pienemmille lapsille on leikkipaikka.

24h-JUOKSU 30.8. klo 18-31.8. klo 18 Keskustori. Ota askelia joilla on merkitys! Viime vuonna ensimmäistä kertaa järjestetty hyväntekeväisyystapahtuma oli menestys. Tule mukaan, kerätään yhdessä varoja syrjäytymisvaarassa oleville nuorille! Tänä vuonna juoksu-reitti kulkee aivan Tampereen ydinkeskustassa Keskustorilla ja Tammerkosken ympärillä. www.24hjuoksu.fi

PALVELEVA PUHELIN

Keskusteluapua su-to klo 18-01 sekä pe ja la klo 18-03, p. 010 190 071 sekä www.evl.fi/palvelevanetti

PÄIVÄRAAMATTUKOULU

torstaisin klo 9.30-13.15 (5.9.-28.11.2013)
Kalevan kirkon seurakuntasali
Huom! ei ruokailua.
Syksyn teema: Lähemmäksi Jumalaa. Aamupäivän luentojen teemana Raamatun aarteita, iltapäivän aiheina Raamatun henkilöt.
5.9. 10 Käskyä: Ville Aalo; Lähemmäksi Jumalaa sanan kautta: Seppo Lappalainen. Lisätietoja: Ville Aalo (p. 050 468 8484/ ville.aalo@evl.fi)

PERHEKURSSI KASVATTAJILLE

Toimiva perhe -kurssi
Uudenkylän Srk-talolla

(Ali-Huikkaantie 13) kahtena viikonloppuna 14.-15.9. ja 5.-6.10. Toimiva perhe on vanhemmille ja muille kasvattajille tarkoitettu kurssi, jossa vuorovaikutustaitoja opettelemalla saadaa valmiuksia hyvinvoivaan perhe-elämään ja ongelmien rakentavaan ratkaisemiseen. Kurssin kouluttaja on Merja Viljanen, p. 050 330 0494. Kurssimaksu 60 € (puoliso 50 €). Hintaan sis. kurssimateriaali ja kahvi. Ilm. heta.kojo@gmail.com tai 040 537 2377 (Heta Kojo) 3.9.2013 mennessä. Osallistujilta edellytetään kokoaikaista osallistumista. Järjestäjät Agricola-opinto-keskus ja Messukylän seurakunta

RETKET/MATKAT

Marjaretki Rajalaan 19.9. klo 9-16 Aamupala ja keittolounas. Lähtö klo 9 ja paluu klo 16. Seurakuntien talo Näsilinnankatu 26. Hinta 10 €, kerätään bussissa. Ilm. 16. 9. mennessä.: Minna Sormunen 050 518 4683 tai sähköposti minna.sormunen@evl.fi

RETRIITTEJÄ

Ikaalisten Metsäkestilässä

Hiljaisuuden retriitti 6.-8.9.
Ohj. Liisa Erkiö ja Liisa Nieminen.
Hinta 100 €
Ilm. p. 050 523 2104 tai liisa.erkio@saunalahti.fi

Hiljaisuuden retriitti 13.-15.9.
Ohj. Liisa Parviainen ja Mikko Peura.
Hinta 100 €
Ilm. p. 040 556 2032 tai liisaparviainen@saunalahti.fi

Paljastuvien puiden retriitti 27.-29.9.
Ohj. Mari ja Mika Leijo.
Hinta 100 €
Sisältää myös vaellusta lähiluonnossa. Ilm. p. 050 331 1931 tai mari.leijo@gmail.com

RUKOUKSEN TALO

rukouksentalo.fi
Huom! uusi osoite Rautatiekatu 22
Yhteistä rukousta arkisin klo 9-11

Nuorten rukouskoulu Preikkari
parittomien viikkojen maanantai klo 18

Nuorten Praisekuoro- ja bändi
parillisten viikkojen maanantai klo 18

Rukouspäivä ja uuden tilan avajaiset la 31.8. klo 10-16 Mukana mm. Mikko Matikainen ja Maikku Saarinen, Rautatiekatu 22

Ittarukous kerran kuussa keskiviikkoisin klo 18-20 11.9., 2.10., 30.10., 27.11. Huom. os. Hämeenpuisto 15 A 4

SEURAKUNTIEN TALO

Näsilinnank. 26
PL 226, 33101 Tampere
p. 03 219 0111 (vaihte), avoinna 8.30-15.45
Katutason asiakaspalvelupiste
· Keskusrekisterin

asiakaspalvelu
· Hautaustoimen asiakaspalvelu
Avoinna arkisin klo 9-15.

SILMUKKA

Pispalanvaltatie 16 C. Avoinna arkisin ma, ti, to klo 9-13, ke klo 9-17, pe suljettu. Avoimessa kahvilassa voit lukea päivän lehden tai hoidella puhelimitse virallisia asioitasi. Käytössäsi tietokone. Kun tarvitset neuvoja tai opastusta sosiaalitoimeen, työttömyyteen ym. liittyvissä asioissa, tervetuloa juttusille! Tied. sosiaaliohjaaja Satu Tahlo-Jortikka p. 050 558 0231

SINKUT

www.tampereensinkut.fi
Mitä sinä toivot sinkkuiloilta? Ehdota ohjelma-aiheita! Tule suunnittelemaan Sinkkuiltojen syksyn toimintaa. Ensimmäinen tapaaminen 3.9. klo 18-20 Aleksanterin kirkon kryptassa. (Sisäänkäynti alasaliin puiston ja koulun puoleiselta sivulta mustasta metallisesta sivuovesta) Sinkkuilloissa käy keskimäärin 30 henkilöä, noin 30-70-vuotiaita, naisia ja miehiä. Kysy lisää

KRISTILLISET JÄRJESTÖT

TAMPEREEN RAUHANYHDISTYS
Nekalankulma 1
www.tampereenrauhanyhdistys.fi
Seurat sunnuntaisin klo 16, keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 19
Su 1.9. klo 16 kodin ilta
Su 8.9. klo 17 seurat Sahalahden seurakuntakodilla
Ma 9.9. klo 18-20 nuorten aikuisten raamattupiiri
Ke 11.9. klo 19 tutustumisilta Tervetuloa! Seura-aikoina seurat kuunneltavissa osoitteesta www.tampereenrauhanyhdistys.fi eri Pirkanmaan rauhanyhdistyksiltä

Kirkkosanommat

www.tampereenkirkkosanommat.fi

56. vuosikerta

Julkaisija

♦ Kustantaja: Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa

♦ Julkaisija: Tampereen ev. lut. seurakunnat, p. 03 219 0111

♦ **Toimitus:** päätoimittaja Marja Rautanen
♦ **Toimitussihteerit:** Kirsi Airikka, p. 050 381 0970 ja Asta Kettunen, p. 050 438 2716

s-posti: tampereenkirkkosanommat@evl.fi ja etunimi.sukunimi@evl.fi

Osoite: Seurakuntien talo, Näsilinnankatu 26, PL 226, 33101 Tampere.

♦ **Ilmoitusmyynti:** Kotimaa-yhtiöt, PL 279, 00181 Helsinki, Ilmoitusmarkkinointi Jaana Mehtälä, p. 020 754 2309, 040 509 4962, jaana.mehtala@kotimaa.fi

♦ **Ilmoitusvalmistus:** ilmoitusmyynti@kotimaa.fi.

Huom! s-postiviesteihin maininta Tampereen Kirkkosanommat

♦ **Jakelu:** Tampereen Ykkösjakelut Oy

♦ **Jakeluhuomautukset:** p. 03 3140 4200, www.ykkosjakelut.fi

♦ **Taitto:** Kustannus-Osakeyhtiö Kotimaa

♦ **Tilaukset:** tilauspalvelut@kotimaa.fi,

p. 020 754 2333, fax: 020 754 2342

♦ **Painosmäärä:** 103 500 kpl

♦ **ISSN:** 1237-9603, äänite: 1237-959X

♦ Seuraavat lehdet ilmestyvät: 11.9.2013, aineisto 28.8.2013 mennessä, 25.9.2013, aineisto 11.9.2013 mennessä

• Säle-, rulla- ja puukaihtimet
• Terassi- ja ikkunamarkiisit
• Pimennys- ja paneeliverhot

• Taite- ja peiliovet
• Parvekekaihtimet ja pystylamellit
• Luxaflex-sisustuskaihtimet

SUUNNITTELU, MITTAUS, ASENNUSPALVELU

Kaihdin Sampo

Sammonkatu 18, TRE P. (03) 255 0858, 0400 736 716
ks@kaihdinsampo.fi www.kaihdinsampo.fi

ASIANAJOTOIMISTO

ARJA LUOMA OY

RONGANKATU 4 D,
33100 TAMPERE

PUH. (03) 2633 500

**Kun suru koskettaa...
tai on aihetta juhlaan**

Tiloissamme
asiakaspaikkoja
70 hengelle

JUHLAKESKUS

Mancaster

Pitopalvelua
myös
haluamiinne
tiloihin

Kun on aihetta juhlaan...
• muistotilaisuudet • perhejuhlat • ristiäiset

Kalevan puistotie 7, 33500 TAMPERE, p. 010 421 2888 tai 0408 290 626
sähköposti: juhlaokeskus@mancaster.net www.mancaster.net

SHOPPRIDER®

**VERRATON APUVÄLINE
LIIKKUMISEEN**

apuaajoneuvo.fi

TAATTUA LAATUA!

**TILAA
KATTAVA
ESITE**

040 1244 282

MAAHANTUONTI, MYYNTI JA VUOKRAUS: **KUUSILUOTO OY**
Kehittäjäankatu 16, 04440 JÄRVENPÄÄ info@apuaajoneuvo.fi

Ohmiselle joka uskoo asiaansa

J.I. WAHLBERG OY

Vuodesta 1891

Hämeenkatu 27, Tampere
☎ 03-212 9645
www.jiwahlberg.fi

• JALOKIVET • KIHLAT • LAHJAESINEET
• KORUT • KELLOT • TILAUSTYÖT

TUNNETAITOKOULUTUS

*Apua tunteiden ymmärtämiseen, nimeämiseen ja ilmaisemiseen.
Tunnetaitokurssista hyötyy erityisesti ihmissuhdetyötä tekevät,
mutta myös kuka tahansa muu,
joka on kiinnostunut kehittämään omia tunnetaitojaan.*

1. Tunteiden dynamiikka 17.9.2013
Miten ja miksi tunteet toimivat mielessä ja kehossa? Miten välttyä tunteiden liialta kuormittamiselta? Miten käyttää ja ilmaista tunteita asianmukaisesti? Mikä on tunteen ja mielialan ero? Lisäksi perehdymme kahteen hankalaan tunnemyökyrään; masennukseen ja ahdistukseen.

2. Pelko 1.10.2013
Rohkenetko pelätä? Torjuttu pelko ei pysy poissa vaan purkautuu väärällä hetkellä. Käsittelemme jännitystä, paniikkia ja muita pelon muotoja, sekä keinoja käsitellä niitä.

3. Viha 22.10.2013
Aggression hyvät ja hankalat puolet. Omaan tahtoon ja rajojen laittamiseen tarvitaan positiivista aggressiota, mutta tunnistamaton viha vie voimia ja jopa sairastuttaa. Vihan hallinta- ja käsittelykeinoja.

4. Suru 5.11.2013
Menetyksiin ja luopumiseen liittyvän surutyön myötä suru asettuu, mutta käsittelemättömänä se jämähtää eikä irrota otettaan. Miten elää surun kanssa ja käsitellä ja kohdata sitä itsessä ja toisissa?

5. Positiiviset tunteet ja unelmat elämän voimavarana 19.11.2013
Onnelliisuuteen liittyy paljon omaa vastuuta. Miten lisätä positiivisten tunteiden määrää ja voimaa? Miten kulkea kohti unelmia ja onnellista elämää?

*Kurssin hinta on kokonaisena 150 €, tai osissa 35 €/kerta.
Kurssin järjestää Päivi Niemi yhdessä Tampereen NNKY:n kanssa.
Kurssin aika klo 18 - 20.30, sisältää pienen iltapalan.
Osoite Hämeenpuisto 14 f.*

SITOVAT ILMOTTAUTUMISET JA KYSELYT
Päivi Niemi, Kouluttaja, RE-sielunhoitoterapeutti, Psyk.EAT, Voimavara-keskeinen työnohjaaja, kirjailija paivi.niemi@tnnky.fi, p. 0400 946 285

**Jalkahoito
kotikäyntinä**

46/51€

Jalkojenhoidon ammattitutkinnon suorittanut sairaanhoitaja

Satu Laurell
p. 050 558 0232

Tampereella alkavassa
psykoterapiaryhmässä
vapaita paikkoja.

Tiedustelut
psykoterapeutti
Eija Kouhia
p. 040 539 2024
(Valvira, Kela-pätevyys)

**LAKITOIMISTO
RAJAMÄKI**

- perunkirjoitukset ja perinnönjaot
- avioerot ja ositukset
- lasten huolto-, tapaamis- ja elatusasiat
- testamentit ja avioehdot
- kauppakirjat ja sopimukset
- riita oikeudenkäynnit
- rikosoikeudenkäynnit

Maksuton puhelin- ja sähköpostineuvonta
Itsenäisyydenkatu 2, Tre
Puh. 010 666 4433

Matkapuhelimesta 8,35 snt/puh + 17,17 snt/min, lankapuhelimesta 8,35 snt/puh + 6 snt/min (alv 24%).

vesa.rajamaki@lakitoimisto.com

**Ilmoittaja,
ota yhteyttä.**

Ilmoitusmarkkinointi

Jaana Mehtälä
020 754 2309,
040 509 4962
jaana.mehtala@
kotimaa.fi

**Kotimaa24
taskussasi!**

Lue uutisia ja blogeja
K24 -applikaatiosta.
Mukana myös
uskontojen kalenteri.

Ladattavissa
Windows
Marketplacesta.

Virrassa

Jussi päättää -päivä

Laineen perheessä on vietetty jo vuosien ajan päättämispäiviä. Jokainen perheenjäsen seitsemänvuotiaasta lähes nelikymmppiseen saa silloin tällöin päivän, jolloin hän saa päättää kaikesta. Muistaakseni tämä käytäntö aloitettiin jo esikaisen ollessa muutaman vuoden ikäinen ja siitä on jatkettu siitä eteenpäin tasaisen epäsäännöllisesti. Tänäkin kesänä jokainen neljästä perheenjäsenestä sai viettää tällaisen päivän. Jos me vanhemmat unohtamme käytännön, lapset osaavat jo kysyä sen perään.

Päättämispäivässä on väkisin oltava muutama reunaehto. Sellaisia päätöksiä ei voi tehdä, jotka vaikuttavat kaikkiin seuraaviin päiviin. Valitettavasti tämä tarkoittaa esimerkiksi lasten kohdalla sitä, että omana päivänä ei voi päättää koiran ostamisesta. Perheen perussääntöjä ei voi muuttaa. Nukkumaan mennään samaan aikaan kuin muinaikin päivinä ja muutenkin pitää elää ihmisiksi.

Mutta muuten saa päättää. Ollaanko kotona vai käydäänkö jossain? Näyttää, että päivän ruokavalinnoista on aina mukava päättää ihan yksinään. Tosin ei liene kovin yllättävää, että kakkosluokkalaisten pojan päättäessä lounasta nautitaan useimmiten eräässä monikansallisessa pikaruokarytyksessä. Tyttären päivänä suunnataan kiinalaiseen ravintolaan. Muutenkin päivien kulku on aika ennustettavissa ja hyvä niin.

On varsin mukavaa huomata, että joku meistä päättää -päivinä ei ohjelma juurikaan eroa normaaleista koko perheen yhteisistä vapaapäivistä. Kenestäkään ei kuoriudu esiin pientä tai isoa yksinvaltiasta, joka päättää juuri oman tahtonsa mukaisesti muiden kustannuksella. Kaikki ottavat huomioon sen, että ei ole kiva päättää sellaista, mikä saa toiset huonolle mielelle. Useimmiten päätöksistä neuvotellaan yhdessä ennen niiden tekemistä. Ja oikeastaan kaikkina näinä päivinä kaikilla on tosi mukavaa. Haluaisin kovasti uskoa, että nämä päivät auttavat lapsia myös ymmärtämään vanhempiaan ja meitä vanhempia ymmärtämään lapsiaan.

Kaikki päättäminen ei valitettavasti ole niin helppoa kuin Laineen perheen päätöspäivissä. Seurakunnan päättäjät alkavat jälleen syksyllä kokoontua toiminta- ja taloussuunnitelmien parissa.

Näinä aikoina joudutaan tekemään kipeitä päätöksiä. Talous kiristyy, jäsenkato näkyy ja silti olisi maailman paras tehtävä annettuna. Mitä säilytetään, mitä raivataan pois uuden tieltä ja mitä se uusi on?

Nämä ovat kysymyksiä, joihin kirkon ja seurakuntien on näinä päivinä vastattava. Näissä vastauksissa tarvitaan ennen kaikkea viisautta, rohkeutta ja johdatusta, kuten kaikessa ihmisten elämässä, toimissa ja tehtävissä.

Kovasti yritän miettiä, mitä päättäisin, jos seurakunnassa olisi Jussi päättää -päivä. Mieti sinäkin, miltä oma seurakuntasi näyttäisi sinä päivänä, kun sinä päätät. Ehkäpä voisit myös ajatella järjestäväsi perheesi tai ystäväiesi kesken joku päättää -päivän. Suosittelen.

Jussi Laine

Kirjoittaja on pastori ja Tampereen seurakuntien kärkihankekoordinaattori.

Hannu Juvola

Kolumneja voi kommentoida osoitteessa
www.tampereenkirkkosanomat.fi/blogi.

Eva Diattalla (vas.) on oma suomalainen kummi, Kati Sène puolestaan saa ryhmätukea. Sophie Badjin kummina on eräs suomalainen koulu. Kaikkien kolmen kummituki on yhtä suuri.

Kummitoiminta on tehokas tapa auttaa kehitysmaiden lapsia

Olemme niin iloisia siitä, että suomalaiset haluavat olla nuortemme kummeja ja auttaa heitä eteenpäin elämässä. Useimmilla perheillä ei ole varaa kouluttaa kaikkia lapsiaan, mutta suomalaisten tuen avulla 462 lasta ja nuorta saa mahdollisuuden koulunkäyntiin, sanoo Senegalin luterilaisen kirkon kummi-vastaava **Niokhor Sene**.

Suomen Lähetysseura aloitti kummituon Senegalissa 1980-luvulla. Toiminnassa on viime vuosina siirrytty yhä enemmän tukemaan lapsiryhmiä yksittäisten lasten sijaan. Senegalinkin kummi-hjelmassa jo 130 lapsen koulutietä tukevat kummit yhteisesti. Ryhmätuki on havaittu tasaroisemmaksi ja se tekee ohjelmasta joustavamman.

– Nyt kun meillä on enemmän kummeja, jotka tukevat opilaistamme tietämättä täsmälleen, kuka saa heidän tukensa, tilanne on myös oikeudenmukaisempi. Ei ollut helppo ymmärtää, että toin hienon paketin yhdelle koulun oppilaalle, mutta en muille kummilapsille. Nyt olemme kirkossa päättäneet, että joulun alla kaikki kummilapset saavat pienen joululahjan, kaikki samanlaisen. Se on mahdollista nyt, kun meillä on ryhmäkummeja. Emme tahdo palata vanhaan systeemiin, sanoo Niokhor.

”Tarvitsemme enemmän kummeja”

Ryhmätukeen siirtyminen ei vai- kuta siihen, miten lapset valitaan

kummiohjelmiaan. Valintaperuste on edelleen vähävaraisuus – ja yksilöitähän omine tarinoineen ja elämäntilanteineen lapset ovat ryhmässään. Kummin kan- nalta ero on se, että hän ei saa tietoja yksittäisen lapsen edistymisestä vaan kuulumisia koko ryhmästä ja vaihdellen eri ryhmä- tuen piirissä olevista lapsista.

Suurin osa Senegalin kummi- lapsista tulee maaseutukylistä, joissa maanviljelyksellä ja karjan- hoidolla elävän väestön toimeen- tulo on niukkaa, eikä lasten kou- lukustannuksiin ole varaa.

Koululaisten lisäksi kum- miohjelmassa on seurakuntien lapsikerholaisia, opiskelijoita ja vajaan 40 tyttöä, jotka opiskele- vat kirkon ja Naiset Kristukselle -yhdistyksen ylläpitämässä nuor- ten naisten koulussa Fatickissa.

Suomen Lähetysseura on teh- nyt kummituon 25 vuotta. Tä- nä vuonna Lähetysseuran kum- miohjelmissa tukea saa noin 4 250 kummilasta 16 maassa.

Kummilapset on valittu kum- miohjelmiaan vähävaraisuuden perusteella ja he saavat tukea koulunkäyntiin liittyviin kului- hin.

Tällä hetkellä kummeja etsi- tään Senegalin lisäksi erityisesti palestiinalaislapsille ja Tansanian maasaityöille.

Tule kummiksi!

Ann-Katrin Store

Lisätietoja:
www.suomenlahetyseura.fi/
kummit

Teiskossa otetaan käyttöön Suomen ensimmäinen lähiehtoollisviini

Teiskon seurakunta ottaa käyttöön ehtoollisviinin, jo- ka on tuotettu oman seura- kunnan alueella. Tuottajana on Teiskon Viini.

– Teiskon seurakunta on tiettä- västi ainoa evankelis-luterilainen seurakunta Suomessa, joka ottaa ehtoollisviinikäyttöön lähellä tuo- tetun viinin. Ortodoksiseurakun- nissa on jo aiemmin käytetty muun muassa Valamon luostarissa teh- tyjä viinejä, kertoo Teiskon Viinin yrittäjä **Titta Sydänheimo-Auer**.

Teiskon Viini on vuonna 1998 perustettu tamperelainen tilavii- nien ja liköörien valmistaja.

Teiskon kirkkoherra **Tero Mati- lainen** sai idean lähiehtoollisviinis- tä, kun Teiskon seurakunnan työ- tekijät vierailivat paikallisella vii- nitilalla.

– Teiskon seurakunta on muu- tama vuosi sitten nimetty Reilun kaupan seurakunnaksi. Tähän aja- tukseen sopii myös lähellä tuotettu ehtoollisviini, pohtii kirkkoherra.

Seurakunta ja kirkkoherra saa- vat tunnustusta Titta Sydänheimo- Auerilta.

– On hienoa, että seurakunta haluaa tukea paikallisuutta ja sil- lä on näkemystä ja rohkeutta teh- dä asioita omalla tavallaan. Hie- noa olisi, jos muutkin tamperelai- set seurakunnat innostuisivat yh- teistyöstä.

Kirkkoviini tehdään paikallisista rypäleistä

Viinin nimeksi valittiin Teiskon kirkkoviini. Se on valmistettu pu- naisista Zilka-rypäleistä, joita vil- jellään Teiskossa.

– Koko tuotantomme ei kui- tenkaan riitä Teiskon kirkkoviinin valmistukseen, joten ostamme li- sää samaa rypälettä ylöjärveläisel- tä yhteistyökumppanilta, kertoo Sydänheimo-Auer.

Viinipullon etiketti on mukailtu teiskolaisen taiteilijan Taisto Toivosen postikortista.

Kirkkoherra Matilaisen mukaan Teiskossa päädyttiin yksimielisesti rypäleviiniin marjaviinin sijasta.

– Piispaainkokous on antanut suosituksen, jonka mukaan ehtool-

lisviinin tulisi olla rypäleistä val- mistettua. Rypäleviinin käyttämi- nen ehtoollisella on vanha kirkol- linen perinne ja käytäntö.

Valmis viini on läpikuultavaa ja kauniin kirkkaanpunaista. Jälki- makeutuksen jälkeen viini vastaa makeudeltaan puolimakeaa Lac- rima cristi -viiniä, jota on tähän saakka käytetty ehtoollisviininä Teiskossa.

Etiketin kuva paikalliselta taiteilijalta

Paikallisuutta on suosittu myös kirkkoviinipullojen etiketeissä. Mustavalkoisen etiketin kuvassa on Teiskon kirkko.

Etiketti on mukailtu teiskolai- sen taiteilijan **Taisto Toivosen** tekemästä postikortista, joita oli myynnissä 1970–80- luvuilla.

– Taiteilijan perikunta on anta- nut luvan käyttää kuvaa ja muoka- ta sitä etikettiin sopivaksi, kertoo viiniyrittäjä.

Kirkkoviiniä on valmiina jo noin kolmen vuoden varasto. Teis- kon kirkon vahtimestarin **Eila Pa- julan** mukaan Teiskossa kuluu eh- toollisviiniä noin 12–18 pulloa vuo- dessa.

Uusi ehtoollisviini siunataan ja otetaan käyttöön perhe- ja sadon- korjuumessussa, jota vietetään 1. syyskuuta kello 10 Teiskon kirkossa.

– Seurakuntalaiset voivat tuo- da näytteitä syksyn sadosta kiitos- aiheiksi messuun, kutsuu kirkko- herra Matilainen.

Messun jälkeen juodaan kirk- kokahvit ja vietetään sadonkorjuu- juhlaa seurakuntatalossa. Perheen pienimmille on varhaiskasvatuk- sen järjestämä oma toimintapiste.

Kirsi Airikka

Teiskon kirkkoherra Tero Matilainen esittelee paikallista Teiskon kirkkoviiniä, jota otetaan käyttöön ehtoollisviiniksi syyskuun sadonkorjuumessussa.

Lasse Kosonen kuvaa paahteisen harjun surinaa ja pörinää. Hyönteisiä tulee, kun on hyviä mesikasveja, tiivistää Tero Piirainen.

Hautasijojen välisillä käytävillä kulkija tulee miltei pakostakin hiljentyneeksi tai miettinyeksi elämän syviä kysymyksiä.

Kalevankankaalla ystävänsä kanssa vaeltava **Seija Korttesmaa** myöntää oikeaksi ajatuksen sen luonnon voimaa antavasta vaikutuksesta. Hautausmaa tarjoaa paitsi mahdollisuuden hiljentyä myös tukea surevalle tai kaipaavalle.

– Mieli rauhoittuu, kun täällä kävelee.

Kalevankankaalla tuntee nostalgiaa, eivätkä sen alueen vanhat puut anna tehdasmaista vaikutelmaa.

– Ihana! Tätä ei ole pilattu, niin kuin Lamminpäässä, Korttesmaa sanoo.

Työnjohtaja **Juha Katajamäki** työskentelee monimuotoisessa maastossa Kalevankankaalla. Hänen kerallaan luontoretelle lupautuvat Tampereen kaupungin ympäristösuunnittelija **Lasse Kosonen** ja Tampereen Hyönteistutkijain Seuran puheenjohtaja **Tero Piirainen**.

Vakituinen asumus

Puiden juuret ovat koetuksella jatkuvan kaivamisen takia. Kartiojalavasta näkee sen olevan monen hyönteisen koti. Lahovikaiset rungot ja niiden onkalot ovat eläinten, kasvien, sienten ja hyönteisten asuinpaikkoja. Jokin hyönteinen voi elää yhdessä mahtavassa tammessa tai jalavassa vuosikymmeniä.

Kun puu kaadetaan ja viedään pois, alkaa uuden kodin etsiminen.

– Monet eliöt kelpuuttavat kodikseen isot, vanhat lehtipuut. Missä vain mahdollista, jättäkää rungot paikoilleen ainakin vähäksi aikaa, Piirainen toivoo.

– Hyvä idea on siirtää kaadettu puu toiseen sopivaan ympäristöön, esimerkiksi Vuorekseen. Ei rungoille oikein hyötykäyttöäkään ole, hän ennättää ehdottamaan.

Katajamäki lämpenee ajatukselle. Alueelta on jo siirretty vanhoja ruotsinpihlajia Vuorekseen.

Lahovika latvuksissa vaivaa Kalevankankaan lehmuksia. Niiden kaatoa mietittiin, mutta päätettiin antaa ”tekohengitystä” latvuksen kevennysleikkauksella. Saattohoidossa on myös vuorijalava, jonka kunto arvioidaan viiden vuoden välein.

– 1960- ja 70-luvuilla niitä leikkattiin raa’alla kädellä, retkeläiset kertovat.

Vaarantunut laji

Jyväskylässä hautausmaiden puustoa tutkittaessa löytyi uhanalaisiakin lajeja. Kalevankankaan eräällä haudalla maan alla majailee vaarantuneeksi luokiteltu sieni, haisumantumukula.

– Syötäväksi siitä ei ole, vaikka se muistuttaakin ulkonäöltään tryffeliä, Kosonen toppaa.

Sienen bongasi kausityöntekijä, jonka havaintoa ei ensin meinattu uskoa todeksi, kun tunnistamista yritettiin omalla porukalla. Kosonenkin epäili ensin, mutta tarkemmassa tarkastelussa havainto osoittautui oikeaksi.

– Palterohaperoa on sanottu myös kalmistohaperoksi. Sen mie-

Janne Ruotsalainen

Monimuotoinen luonto tarjoaa tukeaan hautausmailla

Oari Kaliko

Leppälintu kuuluu hautausmaiden tyyppilajeihin, jos hautausmaalla on sopivia koloja tai pönttöjä. Se esittää lauluaan alkukesällä usein näkyvillä paikoilla, kuten lipputangon päässä, korkean puun latvassa tai kirkontornin huipussa.

lipaikkoja ovat vanhat nurmikot ja polun reunat.

Keskikaupungin lämpö ja ilmaston lämpeneminen näkyvät perhos- ja sienilajien leviämisessä. Esimerkiksi kevätkaunolakia löytyy nykyään Tampereeltakin.

Pörinää mäellä

Piirainen tietää etsiä pörinää etelänurkan paahteisesta mäkirinteestä, joka on Kalevanharjun korkein kohta. Rinteessä viihtyvät esimerkiksi ketonoidanlukko ja ajuruoho. Ruskoukonkorento, gammayökkönen ja isonokkosperhonen käyvät kylässä.

– Joskus on tullut mieleen käydä täällä haavin kanssa heilumassa, Piirainen myöntää.

Mäki oli rehevöitynyt, mutta Katajamäen tultua töihin 16 vuotta sitten alettiin niittojätteet kuskata pois ja rinne saatiin köyhdytettyä entiseen asuunsa.

Syyskesällä lintuharrastajat parveilevat siellä kaukoputkineen. Myös puuharrastajia ja vesialan tutkijoita käy kylässä.

Tampereen seurakuntayhtymän seitsemän hautausmaata ovat keskenään hyvin erilaisia. Lamminpäässä käyttöön otettu tila on tiivihkö, mutta käyttöä odottavaa aluetta on runsaasti.

Aitolahdessa on käyttöön otettua aluetta, joka niitetään kerran kesässä. Kirkon ja järven välinen puroonotko kuuluu lehtojensuojeluohjelmaan.

– Eikö Messukylän vanha kirkko olisi historiallisempi, jos sen ympäristö olisi lähempänä sitä, millainen se on ollut ennen, Piirainen ehdottaa.

Varvikko takaisin?

Hautausmaiden hoidossa on menty vihreämpään suuntaan, eikä myrkyjä ole enää 2000-luvulla käytetty

Janne Ruotsalainen

Kalevankankaan hautausmaan puustoa. Mikä lie saanut kaakkoisnurkan mäntyjen yläoksat kakkärälle? Entä mikä on tappanut peräkkäisinä vuosina jo viisi kuusta?

– paitsi jos Lamminpäästä on löytynyt jättiputkea. Jalavanpakuri ja karstasyylä ovat pysyneet kurissa.

Eräiden hautojen välinen käytävä on esimerkki pyrkimyksestä säästää ympäristöä: jätettiin polun hoito pois ja annettiin ruohon kasvaa.

– Saatiin kaksi kärpäästä yhdellä iskulla, kun hulevedet imeytyvät nyt paremmin, Katajamäki kertoo.

Tampereella olisi kysyntää myös metsähautausmaalle.

Piirainen ymmärtää, että olemassa olevan alueen muuttaminen luonnonmukaisemmaksi on vaikeaa. Uusilla alueilla voitaisiin käyttää enemmän varvikkoa ja ajuruohoa.

– Sopivat istutukset edistävät monipuolista linnustoa. Niiden avulla voidaan synnyttää suojaista paikkoja sekä lintujen pesimäpaikkoja. Suosimalla marjoja ja siemeniä tuottavia pensaita ja puita linnut saavat ravintoa, vinkkaa Pirkan-

maan Lintutieteellisen Yhdistyksen puheenjohtaja **Jukka T. Helin**.

– Jos hautausmaa on harvaa ja yksipuolista puustoa sekä aluskasvillisuutta on vähän, linnut eivät viihdy alueella. Voidaan myös lisätä pesäpaikkoja esimerkiksi ripustamalla pönttöjä.

Istutuksilla voi myös jopa karkottaa harvinaisia lajeja.

– Kannattaa miettiä sekin, onko uusilla istutuksilla syytä korvata kaikki alkuperäinen kasvisto.

Lintukeitaita

– Hautausmaalla voi olla monipuolinen pesimälinnusto ja lukuisasti muuttolintuja levähtämässä. Kalevankankaan hautausmaa on tästä hyvänä esimerkkinä, Helin sanoo.

Muistokivillä ja maassa voi havaita västäräkkejä ja puissa tiaisia. Naakka on monella hautausmaalla tyyppilintu. Niillä pesii myös rasta, kirjosiippoja, peippoja ja pajulintuja. Komeaväriäinen tikli löytyy esimerkiksi Kalevankankaan ja Messukylän hautausmailta.

Hautausmaiden vierustoilta voi tavata vaatelialaan mustapääkertun, ja kultarintoja on havaittu Kalevankankaalla kesäisin. Varpushaukan tai kanahaukan voi havaita lenetelevän hautausmaan yläpuolella.

Monipuolinen linnusto luo symboliikkaa Jumalasta ja antaa henkistä tukea omaisensa menettäneelle. Esimerkiksi punarinnan soliseva laulu on tällainen toivon antaja.

– Varmaan linnustoltaan monipuolinen hautausmaa on tässäkin suhteessa tavoiteltava päämäärä, Helin summaa.

Asta Kettunen

Lue lisää:
www.tampereenkirkkosanommat.fi